

17.4.2024

A9-0085/ 001-001

PREDLOGI SPREMEMB 001-001

vlagatelj: Odbor za zunanje zadeve, Odbor za proračun

Poročilo

Tonino Picula, Karlo Ressler

A9-0085/2024

Vzpostavitev instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan

Predlog uredbe (COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))

Predlog spremembe 1

PREDLOGI SPREMEMB EVROPSKEGA PARLAMENTA *

k predlogu Komisije

2023/0397(COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o vzpostavitvi instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 212 in člena 322(1)
Pogodbe,

* Predlogi sprememb: krepki ležeči tisk označuje novo ali spremenjeno besedilo, simbol **■** pa tiste dele besedila, ki so bili črtani.

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,
ob upoštevanju mnenja Računskega sodišča,
ob upoštevanju skupne izjave Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije v zvezi z izjemno naravo instrumenta za Ukrajino,
v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,
ob upoštevanju naslednjega:

- (-1) Unija temelji na vrednotah demokracije, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, ki so del kopenhavskih meril, ki so ključni sklop meril za članstvo v EU.**
- (-1a) Širitveni proces temelji na uveljavljenih merilih ter poštenih in strogih pogojih. Vsako upravičenko bi bilo treba oceniti glede na njene dosežke. Da bi se možnost širitve uresničila, je še naprej bistvena trdna zavezanost načelu, da je treba najprej obravnavati temeljne prvine. Pristop, da je treba najprej obravnavati temeljne prvine, povezuje pravno državo in temeljne pravice z dvema drugima ključnima področjema v pristopnem procesu: z ekonomskim upravljanjem – okrepljen poudarek na gospodarskem razvoju in večji konkurenčnosti – ter s krepitvijo demokratičnih institucij in reformo javne uprave. Napredek v pristopnem procesu je odvisen od tega, kako posamezna prosilka spoštuje vrednote Unije, in od njene zmožnosti, da sprejme in izvede potrebne reforme za uskladitev svojih političnih, institucionalnih, pravnih, upravnih in gospodarskih sistemov s pravili, standardi, politikami in praksami v Uniji, pri tem pa spodbuja dobre sosedске odnose.**
- (-1b) Širitvena politika do Zahodnega Balkana je geostrateško pomembna zaradi varnosti, miru in stabilnosti glede na dinamične spremembe v mednarodnem okolju, zlasti po ruski vojaški agresiji proti Ukrajini, ki je širitvi dala nov pomen in zagon. Kljub temu mora biti pot držav Zahodnega Balkana do članstva v EU trdno utemeljena na oprijemljivem in konkretnem napredku pri reformah. Za uspešno širitev je potrebna resnična politična volja tako v državah članicah EU kot v državah, ki se pripravljajo na pristop. Dvajset let po vrhu v Solunu so države Zahodnega Balkana v različnih fazah pristopnega procesa in ohranjajo različno dinamiko pri izpolnjevanju pogajalskih poglavij.**
- (-1c) Instrument za predpristopno pomoč (IPA) je glavni finančni mehanizem za pripravo držav pristopnic na prihodnje članstvo v Uniji.**
 - (1) V skupnem interesu Unije in držav Zahodnega Balkana je, da se okrepijo prizadevanja za reforme političnih, pravnih in gospodarskih sistemov slednjih z namenom, da v prihodnosti postanejo članice Unije. Možnost članstva v Uniji ima močen preobrazbeni učinek, ki vključuje pozitivne demokratične, politične, gospodarske in družbene spremembe.
 - (2) **Prizadevati si je treba za čimprejšnje sprejetje in izvajanje pravnega reda EU ter nekatere prednosti članstva v Uniji omogočiti že pred pristopom. Poleg demokratičnega prehoda ter spoštovanja temeljnih pravic in vrednot je v središču teh prednosti gospodarsko zблиževanje.** Trenutno je stopnja zблиževanja na Zahodnem Balkanu v smislu BDP na prebivalca, izražena v standardih kupne moči, še vedno nizka, in sicer med 30 % in 50 % povprečja Unije, in ne napreduje dovolj hitro.

- (3) Evropska komisija je za zmanjšanje te razlike sprejela sporočilo o načrtu za rast za Zahodni Balkan, ki temelji na štirih stebrih: (a) večje povezovanje z enotnim trgom EU; (b) spodbujanje regionalnega gospodarskega povezovanja na podlagi pravil in standardov EU s celovitim izvajanjem obstoječega akcijskega načrta za skupni regionalni trg; (c) poglobljanje reform za pospešitev **vkjučujočega in vzdržnega razvoja** v regiji, spodbujanje **gospodarske rasti, ki temelji na zelenem in digitalnem prehodu**, gospodarskega zblíževanja in krepitev regionalne stabilnosti ter (d) vzpostavitev novega instrumenta financiranja, tj. instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan.
- (4) Za izvajanje tega načrta za rast je potrebno okrepljeno financiranje v okviru novega namenskega instrumenta financiranja, instrumenta za reforme in rast, da bi regiji pomagali pri izvajanju reform za **vključujoč in trajnostni razvoj**, spodbujanje **stabilnega naložbenega okolja, regionalno povezovanje in skupni regionalni trg**.
- (5) Da bi dosegli te cilje, bi bilo treba v zvezi z naložbenimi področji posebno pozornost nameniti sektorjem, ki bodo verjetno **ključna gonila** socialnega in gospodarskega razvoja **ter razogljíčenja gospodarstev, tudi za zmanjšanje strateških odvisnosti: mikro, malim in srednjim podjetjem, zdravju**, povezljivosti, vključno s prometom, energetiki, zelenemu in digitalnemu prehodu, **raziskavam in inovacijam**, izobraževanju ter razvoju znanj in spretnosti **s posebnim poudarkom na mladih in vlaganju v človeški kapital**.
- (6) **Trajnostna** prometna infrastruktura je bistvena za izboljšanje povezljivosti med partnericami z Zahodnega Balkana in **državami članicami EU, zlasti tistimi z neposredno mejo**. Prispevati bi morala k vključevanju regije v Unijo. Komisija je v svoj predlog za revizijo vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T) vključila novi koridor, ki prečka regijo Zahodnega Balkana (koridor Zahodni Balkan–vzhodno Sredozemlje). Omrežje TEN-T bi moralo biti referenca za financiranje prometne infrastrukture v regiji, **zlasti infrastrukture, ki že obstaja ali se je začela graditi, da bi se dokončali obstoječi projekti, preden se začnejo novi. Prednost bi bilo treba dati okolju prijaznim prevoznim sredstvom, kot so železnice, in razogljíčenju prometa**.
- (7) Instrument bi moral podpirati naložbe in reforme, ki spodbujajo pot upravičenk do digitalne preobrazbe gospodarstva in družbe v skladu z vizijo EU za leto 2030, predstavljeno v sporočilu Komisije „Digitalni kompas do leta 2030: evropska pot v digitalno desetletje“¹, **s katerimi se spodbuja vključujoče digitalno gospodarstvo, ki koristi vsem državljanom. Mehanizem bi si moral prizadevati za lažje doseganje splošnih in digitalnih ciljev glede na Unijo, pri čemer bi moral dati prednost naložbam, ki pospešujejo digitalno preobrazbo, poleg tega pa tudi zagotavljajo, da ta prizadevanja temeljijo na načelih varnosti, odpornosti in integritete**. Kot je Komisija navedla v svojem sporočilu z dne 15. junija 2023², bi moral biti nabor orodij za kibernetško varnost omrežij 5G referenca za financiranje EU za zagotavljanje varnosti, odpornosti in zaščite celovitosti **projektov** digitalne infrastrukture v regiji.

¹ COM(2021) 118 final.

² „Izvajanje nabora orodij za kibernetško varnost omrežij 5G“, COM(2023) 4049 final.

- (8) Podpora Unije v okviru instrumenta ne bi smela nadomestiti dvostranske in regionalne podpore na podlagi Uredbe (EU) 2021/1529 Evropskega parlamenta in Sveta¹, ki se osredotoča na pripravo upravičenk na članstvo v Uniji, **■** pri čemer bi se po možnosti uporabljali že obstoječi mehanizmi in strukture **ter čim bolj povečale sinergije. Instrument za predpristopno pomoč (IPA) ostaja glavni finančni mehanizem za pogojno predpristopno pomoč, ki temelji na dosežkih.** Pristop bi moral temeljiti na obstoječi metodologiji širitve, zlasti revidirani metodologiji² iz leta 2020, ter gospodarskem in naložbenem načrtu³ iz istega leta.
- (9) Podpora v okviru instrumenta bi morala biti zagotovljena za izpolnitev splošnih in specifičnih ciljev na podlagi določenih **nepristranskih** meril, **da se preprečijo kakršne koli politične zlorabe**, in jasnih plačilnih pogojev, **ki temeljijo na izpolnjevanju ključnih mejnikov in ciljev ter pogojenosti.** Splošni cilji instrumenta bi morali biti pospešitev regionalnega gospodarskega povezovanja **ter socialne in teritorialne kohezije in odpornosti**, postopnega povezovanja z enotnim trgom Unije, **navzgor usmerjenega** socialno-ekonomskega zблиževanja gospodarstev Zahodnega Balkana ter usklajevanja z **vrednotami**, zakonodajo, pravili, standardi, politikami in praksami Unije z namenom članstva v Uniji. Instrument bi moral prispevati tudi k pospežitvi reform, povezanih s temelji širitvenega procesa, **kot so določeni v kopenhavskih merilih**, vključno s pravno državo, **demokracijo, neodvisnostjo sodstva, človekovimi pravicami, temeljnimi pravicami**, javnim naročanjem in nadzorom državne pomoči, upravljanjem javnih financ, **preprečevanjem pranja denarja, izogibanja davkom, davčnih utaj in davčnih goljufij** ter bojem proti **vsem vrstam korupcije in organiziranega kriminala, bojem proti dezinformacijam, pa tudi z zelenim prehodom regije na podnebno nevtralnost do leta 2050, ukrepi za blažitev podnebnih sprememb ter varstvom okolja in biotske raznovrstnosti, ter spodbujati dobre sosedske odnose in reševanja sporov na Zahodnem Balkanu. Prizadevanja za te cilje bi se morala medsebojno dopolnjevati, obenem pa bi bilo treba redno spremljati spreminjajoče se družbene in gospodarske razmere na Zahodnem Balkanu. Podpora v okviru instrumenta bi morala okrepiti tudi pobude za tesno sodelovanje in razvoj partnerstev z evropskimi partnerji, da bi izboljšali strokovno znanje in zmogljivosti na Zahodnem Balkanu.**
- (10) Instrument bi moral **spoštovati dodatno podporo**, ki se zagotavlja v okviru drugih programov Unije in obstoječih instrumentov za podporo širitvi. **Komisija bi morala preprečiti podvajanje** med pomočjo na podlagi te uredbe in drugo pomočjo, ki jo zagotavljajo Unija, države članice, tretje države ter večstranske in regionalne organizacije in subjekti.
- (11) Instrument bi moral zagotavljati skladnost s splošnimi cilji zunanjega delovanja Unije, kot so določeni v členu 21 Pogodbe o Evropski uniji, vključno s spoštovanjem temeljnih pravic, kot so zapisane v Listini EU o temeljnih pravicah, in jih podpirati. Zagotovil bo zlasti varstvo in spodbujanje človekovih pravic, **vključno s pravicami vseh manjšin,**

¹ Uredba (EU) 2021/1529 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. septembra 2021 o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III) (UL L 330, 20.9.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj>).

² COM (2022) 57 final.

³ COM(2020) 641 final.

tudi etničnih in verskih manjšin, skupnosti LGBTI in pripadnikov drugih ranljivih skupin, demokracije ter pravne države, ki so bistvene za proces pristopa k EU.

- (11a) *Z instrumentom bi bilo treba posebno pozornost nameniti lokalnim malim in srednjim podjetjem, da bi bil trajnostni razvoj neposredno povezan z lokalnimi podjetji in podjetniki.*
- (11b) *Ta instrument ne podpira nobenih dejavnosti ali ukrepov tistih upravičenk, ki delujejo v nasprotju s cilji krepitve regionalne varnosti in stabilnosti.*
- (12) Dejavnosti v okviru instrumenta bi morale *izpolnjevati najvišje podnebne in okoljske standarde ter* podpirati napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja ter *prispevati k doseganju nacionalnih prispevkov iz* Pariškega sporazuma in Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja *v skladu z zavezami iz nacionalnih podnebnih in energetskih načrtov*, Konvencije Združenih narodov o biološki raznovrstnosti in Konvencije Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji ter ne bi smele prispevati k degradaciji okolja ali povzročati škode okolju ali podnebjju. *Financiranje v okviru instrumenta bi moralo biti zlasti skladno z dolgoročnimi cilji znižanja povprečne globalne temperature in s ciljem povečanja zmožnosti za izvajanje blažilnih ukrepov in sposobnosti prilagoditve škodljivim učinkom podnebnih sprememb, spodbujanja odpornosti na podnebne spremembe ter podpiranja biotske raznovrstnosti, ohranjanja, krožnega gospodarstva, trajnostnega gospodarjenja z vodo in ničelnega onesnaževanja.* Ukrepi, ki se financirajo v okviru instrumenta, bi morali biti v skladu z nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti upravičenk, njihovim nacionalno določenim prispevkom in ambicijo, da se doseže podnebna nevtralnost do leta 2050. Instrument bi moral prispevati k blažilnim ukrepom in sposobnosti prilagajanja škodljivim učinkom podnebnih sprememb ter krepiti odpornost proti podnebnim spremembam.
- (13) Izvajanje te uredbe bi moralo slediti *načelom enakosti, vključevanja, pravičnosti in nediskriminacije, kot so opredeljena v strategijah za Unijo enakosti, pa tudi deklaraciji Unesca o kulturni raznolikosti in poročilom Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti.* Pri tem bi bilo treba spodbujati *in podpirati* enakost spolov *in vključevanje, zagotavljati smiselno udeležbo žensk v postopkih odločanja* ter opolnomočenje žensk in deklic ter si prizadevati za varstvo in spodbujanje pravic žensk in deklic *ter za preprečevanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boj proti njima* v skladu z akcijskimi načrti EU za enakost spolov ter ustreznimi sklepi Sveta in mednarodnimi konvencijami. *Poleg tega bi bilo treba uredbo izvajati ob polnem spoštovanju evropskega stebra socialnih pravic, tudi kar zadeva sistem za zaščito in varstvo otrok ter pravice delavcev.* Izvajanje instrumenta bi moralo biti skladno s Konvencijo Združenih narodov o pravicah invalidov *in njenim protokolom, ki so ga ratificirale EU in njene države članice,* ter zagotavljati dostopnost v okviru naložb in tehnične pomoči instrumenta *v skladu z Direktivo (EU) 2019/882 na področjih, kot so stanovanja, prevozi in javni prostori, vključno z javno infrastrukturo na mestnih in podeželskih območjih.* *Z ukrepi bi bilo treba podpirati pravice invalidov do samostojnega življenja in vključenosti ter pospešiti prehode iz nastanitvenih ustanov k podpori skupnosti in neodvisnemu življenju.*

- (14) Ta uredba bi morala **prispevati k izvajanju zelene agende** za Zahodni Balkan s krepitvijo varstva okolja, **vključno z obnovo narave in okolja**, prispevanjem k blažitvi podnebnih sprememb in povečanjem odpornosti na podnebne spremembe ter pospeševanjem prehoda na nizkoogljično gospodarstvo.
- (14a) **S to uredbo bi bilo treba spodbujati Evropski kodeks dobre prakse za partnerstvo in načelo upravljanja na več ravneh, da bi upravičenke pripravili na prihodnje izvajanje evropskih strukturnih in investicijskih skladov.**
- (15) Ob upoštevanju evropskega zelenega dogovora kot evropske strategije za trajnostno rast in pomena obravnavanja podnebnih ciljev in ciljev biotske raznovrstnosti v skladu z zavezami iz Medinstitucionalnega sporazuma bi moral instrument prispevati k doseganju skupnega cilja, da bi bilo 30 % proračunskih odhodkov Unije namenjenih podnebnim ciljem, 7,5 % v letu 2024 ter 10 % v letih 2026 in 2027 pa ciljem biotske raznovrstnosti. Vsaj 37 % nepovratne finančne podpore, usmerjene prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan, bi moralo biti namenjenih podnebnim ciljem. Instrument bi moral podpirati dejavnosti, ki v celoti spoštujejo podnebne in okoljske standarde in prednostne naloge Unije ter načelo, da se ne škoduje bistveno, v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852¹.
- (16) Komisija bi morala v sodelovanju z državami članicami in upravičenkami **zagotoviti skladnost, usklajenost, doslednost in dopolnjevanje, večjo preglednost ter čvrsto in stalno odgovornost med zagotavljanjem pomoči in po njem**, tudi z izvajanjem ustreznih sistemov notranjih kontrol in politik za boj proti goljufijam z **višjimi ravnmi preglednosti in stalnim ocenjevanjem s strani Komisije, da se zaščitijo finančni interesi Unije**. Osnovni pogoji za dodelitev podpore v okviru instrumenta bi morali biti, da vsaka od upravičenk **spoštuje in podpira ter izboljša** učinkovite demokratične mehanizme in institucije, vključno z **delujočim demokratičnim** večstrankarskim parlamentarnim sistemom, **svobodo, neodvisnostjo in pluralizmom medijev ter bojem proti dezinformacijam, tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju ter pravno državo, vključno z neodvisnim sodstvom in bojem proti korupciji**, ter zagotavlja spoštovanje človekovih pravic **in kulturne raznolikosti**, vključno s pravicami pripadnikov **vseh** manjšin **in skupnosti, tudi etničnih in verskih manjšin, skupnosti LGBTI in pripadnikov drugih ranljivih skupin**. **Nadaljnji osnovni pogoj bi moral biti uskladitev s skupno zunanjo in varnostno politiko Unije, vključno s sprejetjem omejevalnih ukrepov proti Rusiji, ter z vizumskimi obveznostmi EU za tretje države**. Osnovni pogoj bi moralo biti tudi konstruktivno sodelovanje Srbije in Kosova z **jasno merljivim napredkom in oprijemljivimi rezultati** pri normalizaciji medsebojnih odnosov, da bi državi v celoti izpolnili vse svoje obveznosti, ki izhajajo iz sporazuma o poti k normalizaciji in njegove priloge o izvajanju ter vseh preteklih sporazumov o dialogu, ter začeli pogajanja o celovitem sporazumu o normalizaciji odnosov med njima.
- (17) Najvišji skupni znesek podpore Unije v okviru instrumenta za obdobje 2024–2027 bi moral znašati 6 milijard EUR v tekočih cenah, od tega do 2 milijardi EUR v obliki nepovratne podpore in 4 milijarde EUR v obliki ugodnih posojil za finančno pomoč, ki

¹ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

jih zagotovi Unija in se zanje oblikujejo rezervacije iz navedenih 2 milijard EUR. Vsaj polovico skupnega zneska bi bilo treba dodeliti prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan, vključno s celotnim zneskom nepovratne podpore, **manj kot** 1,5 % tehnične pomoči in **zneski, potrebnimi** za oblikovanje rezervacij za posojila.

- (18) Ta uredba za celotno obdobje trajanja tega instrumenta določa finančna sredstva, ki v letnem proračunskem postopku za Evropski parlament in Svet pomenijo prednostni referenčni znesek v smislu točke 18 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za njihovo uvedbo.
- (19) Z odstopanjem od drugega stavka člena 31(3) Uredbe (EU) 2021/947 finančna obveznost iz posojil na podlagi tega instrumenta ne bi smela biti podprta z jamstvom za zunanje delovanje. Podpora v obliki posojil v okviru tega instrumenta bi morala predstavljati finančno pomoč v smislu člena 220(1) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046. Okvirni znesek financiranja za vsako upravičenko bi bilo treba izračunati na podlagi formule iz Priloge I, pri kateri se uporabi kombinacija deleža prebivalstva upravičenke glede na celotno prebivalstvo regije Zahodnega Balkana in povprečnega BDP na prebivalca za regijo Zahodnega Balkana glede na BDP na prebivalca zadevne upravičenke, in sicer z uporabo uteži 60 % za prvi dejavnik in 40 % za drugega. Če plačilni pogoji za sprostitev sredstev niso izpolnjeni, lahko Komisija del zneska ali celotni znesek prerazporedi med druge upravičenke, **obenem pa ohrani geografsko ravnovesje pri dodeljevanju sredstev iz instrumenta in upošteva neenake lokalne upravne zmogljivosti**.
- (20) Za to uredbo bi se morala uporabljati horizontalna finančna pravila, ki sta jih Evropski parlament in Svet sprejela na podlagi člena 322 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Navedena pravila so opredeljena v Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta¹ ter določajo zlasti postopek za pripravo in izvrševanje proračuna prek nepovratnih sredstev, javnih naročil, posrednega upravljanja, finančne pomoči, operacij mešanega financiranja in povračila zunanjim strokovnjakom ter urejajo preverjanje odgovornosti finančnih udeležencev. **Pravila, sprejeta na podlagi člena 322 PDEU, zajemajo tudi splošni režim pogojenosti za zaščito proračuna Unije.**
- I**
- (22) Za zagotovitev učinkovitega izvajanja instrumenta, tudi s spodbujanjem vključevanja upravičenk z Zahodnega Balkana v evropske vrednostne verige, bi morale vse zaloge in materiali, ki se financirajo in naročajo v okviru tega instrumenta, izvirati iz držav članic, upravičenk, pogodbenic Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in držav iz

¹ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>.

Priloge I k Uredbi (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta¹ ter Priloge I k Uredbi (EU) 2021/1529 ter iz držav, za katere je Komisija določila vzajemni dostop do zunanje pomoči v upravičenkah, razen če zalog in materialov ni mogoče dobiti pod razumnimi pogoji v nobeni od navedenih držav, **v tem primeru pa bi morala biti javna naročila skladna z veljavnimi predpisi EU o potrebni skrbnosti v dobavnih verigah.**

- (23) Ob spoštovanju načela, da se proračun Unije določa letno, bi bilo treba zagotoviti možnost uporabe prožnosti za druge politike v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2018/1046, tudi za prenose in ponovno dodeljevanje sredstev, da se zagotovi učinkovita uporaba sredstev Unije in tako čim bolj izkoristijo sredstva Unije, ki so na voljo v okviru instrumenta.
- (23a) Tovrstni instrumenti so namenjeni odzivanju na izredne razmere, zato bi bilo treba z urejanjem njihovega financiranja in upravljanja zagotoviti, da v celoti odgovarjajo proračunskemu organu in da jih ta v celoti nadzira.**
- (24) Izvajanje instrumenta za Zahodni Balkan bi moralo temeljiti na usklajenem, **jasnem** in prednostnem sklopu ciljnih usmerjenih reform in naložbenih prednostnih nalog v vsaki upravičenki z Zahodnega Balkana (program reform) **v obliki merljivih mejnikov in ciljev**, ki bi zagotavljal okvir za spodbujanje **vključujoče trajnostne** socialno-ekonomske rasti, ki bo jasno opredeljen in usklajen z zahtevami za pristop k Uniji. Program reform bo služil kot splošni okvir za doseganje ciljev tega instrumenta. **Program reform bi bilo treba pripraviti ob tesnem posvetovanju z ustreznimi deležniki, vključno z nacionalnimi parlamenti, lokalnimi in regionalnimi predstavniškimi telesi in organi, socialnimi partnerji in civilnodružbenimi organizacijami ter strokovnjaki, prek posvetovanj z zadostnimi časovnimi okviri in preglednostjo ter jasnimi postopki nadaljnjega ukrepanja na podlagi danih prispevkov. Program reform bi bilo treba predložiti Evropskemu parlamentu.**
- (25) Pogoj za izplačilo podpore Unije bi **morali** biti, **da ni dolgotrajne stagnacije**, izpolnjevanje **jasnih in vnaprej določenih** plačilnih pogojev in merljiv napredek z **ustreznimi mejniki in cilji** pri izvajanju reform, določenih v programih reform, ki jih je **na podlagi notranjih smernic za ocenjevanje zadovoljivega izpolnjevanja plačilnih pogojev** ocenila in uradno odobrila Komisija. Sprostitev sredstev bi morala biti ustrezno strukturirana, da bo odražala cilje instrumenta.
- (26) Programi reform bi morali vključevati ciljno usmerjene reformne ukrepe in prednostna naložbena področja, skupaj s plačilnimi pogoji v obliki **merljivih** kvalitativnih in kvantitativnih ukrepov, **pa tudi ustreznih mejnikov in ciljev**, ki kažejo na zadovoljiv napredek ali dokončanje reformnih ukrepov, ter okvirni časovni raspored za izvajanje reformnih ukrepov. **Programi reform bi morali vključevati tudi okvirno predhodno oceno stroškov reform in naložb.** Te ukrepe bi bilo treba načrtovati najpozneje do 31.

¹ Uredba (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, spremembi in razveljavitvi Sklepa št. 466/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2017/1601 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009 (UL L 209, 14.6.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

avgusta 2027, čeprav se lahko splošno dokončanje reformnih ukrepov, na katere se ti ukrepi nanašajo, podaljša na obdobje po letu 2027, vendar najpozneje do 31. decembra 2028.

- (27) Programi reform bi morali vključevati tudi obrazložitev sistema upravičenke za učinkovito preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nepravilnosti, **vseh vrst** korupcije, **vkjučno s korupcijo na visoki ravni ter vsemi vrstami nepotizma ali favoriziranja**, goljufij in navzkrižij interesov pri uporabi sredstev, zagotovljenih v okviru instrumenta, ter ureditev za preprečevanje dvojnega financiranja iz instrumenta in drugih programov Unije ter od drugih donatorjev, **s katerimi se poskrbi za celovitost in optimalno uporabo dodeljenih sredstev. Po sprostitvi sredstev zadostuje nadaljnja finančna ocena prek vzpostavljenega sistema upravljanja in nadzora v okviru IPA III, da se prepreči prekrivanje.**
- (27a) **Programi reform bi morali vključevati podrobno obrazložitev, kako prispevajo k pravičnemu in digitalnemu prehodu v regiji, v njih pa bi bilo treba pojasniti tudi, kako upravičenke zagotavljajo uporabo okoljske zakonodaje in standardov EU ter zlasti uporabo načela, da se ne škoduje bistveno. Poleg tega bi morali vključevati obrazložitev, kako se z njimi zagotavljata smiselno sodelovanje regionalnih in lokalnih organov ter organizacij civilne družbe ter posvetovanje z njimi pri oblikovanju in izvajanju programov reform. V programih reform bi bilo treba nadalje pojasniti, kako prispevajo k izboljšanju dostopa javnosti do informacij in sodelovanja javnosti, vključno z dostopom do okoljskih informacij.**
- (28) Ukrepi v okviru programov reform bi morali prispevati k izboljšanju učinkovitega sistema upravljanja in nadzora javnih financ, boju proti **vsem vrstam korupcije ter vsem vrstam nepotizma ali favoriziranja, pranju denarja, izogibanju davkom, davčnim utajam**, goljufijam in organiziranemu kriminalu ter **navzkrižjem interesov in** k učinkovitemu sistemu nadzora državne pomoči, da se zagotovijo pravični pogoji za vsa podjetja. Upravičenka bi morala take ukrepe izvesti do okvirnega datuma, ki bi se lahko za vsak posamezni ukrep ustrezno določil v zgodnji fazi izvajanja instrumenta.
- (29) **Ko Komisija prejme programe reform, bi jih morala objaviti.** Komisija bi morala vsak program reform oceniti na podlagi **jasnega in nepristranskega** seznama meril iz te uredbe **in po posvetovanju z Evropskim parlamentom o predloženem načrtu.** Za **dopolnitev** te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti **pooblastilo za sprejetje delegirane akta.** Komisija bo po potrebi, zlasti pri spremljanju izpolnjevanja osnovnega pogoja za podporo Unije, ustrezno upoštevala Sklep Sveta 2010/427/EU in vlogo Evropske službe za zunanje delovanje.
- (30) **Delegirani akt** Komisije iz te uredbe bi moral hkrati predstavljati program dela v smislu člena 110(2) finančne uredbe v zvezi z zneskom nepovratne finančne podpore na podlagi te uredbe.
- (31) Glede na potrebo po prožnosti pri izvajanju instrumenta bi morala imeti upravičenka možnost, da Komisiji predloži obrazloženo zahtevo za spremembo **delegirane akta**, kadar programa reform, vključno z ustreznimi plačilnimi pogoji, zaradi objektivnih okoliščin delno ali v celoti ni več mogoče uresničiti. Upravičenka bi morala imeti možnost, da predloži obrazloženo zahtevo za spremembo programa reform, po potrebi tudi s predlaganjem dodatkov.

- (32) Komisija bi morala imeti možnost **predlagati spremembo delegiranega akta**, zlasti da bi upoštevala spremembo razpoložljivih zneskov.
- (33) V primeru prerazporeditve podpore v okviru tega instrumenta **na podlagi jasnih in nepristranskih meril**, ki bi privedla do dodatne podpore upravičenki, bi morala ta upravičenka **Komisiji** predložiti revidiran program reform z dodatnimi ukrepi, ki jih je treba doseči, **Komisija pa ga posreduje Parlamentu**.
- (34) Z vsako upravičenko bi bilo treba skleniti **okvirni sporazum**, da se določijo načela finančnega sodelovanja med Unijo in upravičenko ter opredelijo potrebni mehanizmi v zvezi s kontrolo, nadzorom, spremljanjem, ocenjevanjem, poročanjem in revizijo financiranja Unije v okviru instrumenta, pravila o davkih, carinah in dajatvah ter ukrepi za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in odpravljanje nepravilnosti, goljufij, **vseh vrst korupcije, vključno s korupcijo na visoki ravni, ter vseh vrst nepotizma ali favoriziranja** in navzkrižij interesov. Zato bi bilo treba z vsako upravičenko skleniti tudi posojilno pogodbo, v kateri bi bile določene posebne določbe za upravljanje in izvajanje financiranja, zagotovljenega v obliki posojil. **Tako okvirni sporazum kot posojilna pogodba se posredujeta Evropskemu parlamentu**.
- (34a) **V okvirnem sporazumu bi bilo treba določiti obveznost upravičenk, da v skladu z načeli EU o varstvu podatkov in veljavnimi pravili o varstvu podatkov zagotovijo zbiranje in dostop do ustreznih podatkov o osebah in subjektih, ki prejemajo sredstva, vključno z informacijami o dejanskem lastništvu, za izvajanje programov reform**.
- (35) Omogočiti bi bilo treba finančno podporo za programe reform v obliki posojila. Glede na potrebe Zahodnega Balkana po financiranju je primerno organizirati finančno pomoč v okviru diverzificirane strategije financiranja iz člena 220a Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, ki je v navedeni uredbi določena kot enotna metoda financiranja, ki naj bi povečala likvidnost obveznic Unije ter privlačnost in stroškovno učinkovitost izdaj Unije.
- (36) Primerno je, da se upravičenkam zagotovijo posojila pod zelo ugodnimi pogoji za največ 40 let in da se glavnica ne začne odplačevati pred letom 2034. Primerno je tudi odstopanje od člena 220(4) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.
- (37) Glede na to, da so finančna tveganja, povezana s podporo upravičenkam v obliki posojil v okviru tega instrumenta, primerljiva s finančnimi tveganji, povezanimi z dajanjem posojil na podlagi Uredbe (EU) 2021/947, bi bilo treba oblikovanje rezervacij za finančno obveznost iz posojil na podlagi te uredbe zasnovati v višini 9 % v skladu s členom 211 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, financiranje oblikovanja rezervacij pa bi moralo izhajati iz sredstev v višini 2 milijard EUR v okviru tega instrumenta.
- (38) Da se zagotovi, da stopnja rezervacij ostane ustrezna glede na finančna tveganja, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije sprejme akte v zvezi s spremembo stopnje rezervacij. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, tudi na ravni strokovnjakov **ter z ustreznimi odbori Evropskega parlamenta**. Ta posvetovanja **bi bilo treba izvajati** v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z

dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje¹. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja **in preglednosti** pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet **od Komisije** zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

- (39) Da bi v največji možni meri izkoristili vzvod finančne podpore Unije za privabljanje dodatnih naložb in zagotovili nadzor EU nad odhodki, bi bilo treba naložbe v infrastrukturo, ki podpirajo programe reform, izvajati prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan. Posamezne projekte ali programe bi bilo treba operativnemu odboru naložbenega okvira za Zahodni Balkan predložiti v mnenje šele po izpolnitvi ustreznih plačilnih pogojev, opredeljenih v programih reform. V primeru neizpolnjevanja ustreznih plačilnih pogojev za naložbe v enem letu lahko Komisija naložbeno financiranje v naložbenem okviru za Zahodni Balkan prerazporedi med preostale upravičenke.
- (40) Za zagotovitev, da imajo upravičenke na voljo zagonska sredstva za izvajanje prvih reform, bi morala imeti vsaka upravičenka dostop do največ 7 % skupnega zneska, predvidenega v okviru finančne pomoči iz tega instrumenta, v obliki predhodnega financiranja, odvisno od razpoložljivosti sredstev in spoštovanja osnovnih pogojev za podporo v okviru instrumenta.
- (41) Pomembno je zagotoviti prožnost in zmožnost načrtovanja pri zagotavljanju podpore Unije upravičenkam z Zahodnega Balkana. V ta namen bi morale sproščanje sredstev v okviru instrumenta potekati po fiksnem polletnem časovnem razporedu, odvisno od razpoložljivosti sredstev, na podlagi zahtevka za sprostitev sredstev, ki ga predložijo upravičenke, in po tem, ko Komisija preveri zadovoljivo izpolnjevanje splošnih pogojev, povezanih z makrofinančno stabilnostjo, dobrim javnofinančnim poslovanjem, preglednostjo in nadzorom nad proračunom, ter ustreznih plačilnih pogojev, **to pa je izvajanje ustreznih ukrepov**. Če kateri od plačilnih pogojev ni izpolnjen **ali ustrezni ukrepi niso izvedeni** v skladu z okvirno časovnico, določeno v sklepu o odobritvi programa reform, bi Komisija lahko delno ali v celoti zadržala sredstva, ki ustrezajo zadevnemu pogoju. Izplačilo ustreznih zadržanih sredstev bi se lahko izvedlo v naslednjem obdobju za sprostitev sredstev in največ dvanajst mesecev po prvotnem roku, določenem v okvirni časovnici, če so plačilni pogoji izpolnjeni **ali ustrezni ukrepi izvedeni**. V prvem letu izvajanja bi bilo treba ta rok podaljšati na 24 mesecev od prvotne negativne ocene.
- (41a) Da bi se podprla ustrezna raven preglednosti, ki koristi zaščiti finančnih interesov EU, je končni prejemnik podpore iz instrumenta fizična oseba ali subjekt, ki dejansko prejme sredstva EU, v primeru javnega naročnika pa je to izvajalec ali podizvajalec. Vladna ministrstva, agencije ali organi, ki nadzorujejo, urejajo ali upravljajo sredstva, bi se morali šteti za končne prejemnike le, če so sami vključeni v izvedbo in neposredno uporabo del ali storitev ter nosijo s tem povezane stroške.**
- (42) Z odstopanjem od člena 116(2) in (5) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 je primerno določiti, da začne rok za plačilo prispevkov v državne proračune teči od datuma

¹ UL L123, 12.5.2016, str.1.

obvestila o sklepu o odobritvi izplačila upravičenki, in izključiti plačilo zamudnih obresti Komisije upravičenki.

- (43) V okviru omejevalnih ukrepov Unije, sprejetih na podlagi člena 29 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in člena 215(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), se imenovanim pravnim osebam, subjektom ali organom, **pa tudi subjektom tretjih držav, ki omogočajo izogibanje sankcijam EU**, ne smejo neposredno ali posredno dajati na razpolago ali v korist kakršna koli sredstva ali gospodarski viri. Zato takih imenovanih subjektov in subjektov, ki so v njihovi lasti ali pod njihovim nadzorom, instrument ne more podpirati.
- (44) V skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2018/1046, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta¹ ter uredbami Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95², (Euratom, ES) št. 2185/96³ in (EU) 2017/1939⁴ se finančni interesi Unije zaščitijo s sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo ukrepe v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem, odpravljanjem in preiskovanjem nepravilnosti, goljufij, **vseh vrst** korupcije, **vključno s korupcijo na visoki ravni, vseh vrst nepotizma ali favoriziranja**, navzkrižja interesov in dvojnega financiranja, z izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev **in po potrebi z naložitvijo upravnih kazni**.
- (45) Zlasti bi moral imeti Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) v skladu z uredbama (Euratom, ES) št. 2185/96 in (EU, Euratom) št. 883/2013 možnost izvajanja upravnih preiskav, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je **med izvajanjem pomoči** prišlo do goljufije, korupcije ali kakršnega koli drugega nezakonitega dejanja, ki škodi finančnim interesom Unije.
- (45a) **Komisija bi morala v okviru instrumenta zagotoviti učinkovito zaščito finančnih interesov Unije. V ta namen bi bilo treba ustanoviti neodvisni revizijski odbor, ki bi Komisiji zagotavljal informacije o morebitnem slabem upravljanju sredstev in poskrbel za to, da bi se z neodvisno zunanjo revizijo pridobila izjava o zanesljivosti. Za Revizijski odbor bi morale veljati obveznosti poročanja Evropskemu javnemu tožilstvu (EJT) v skladu s členom 24(1) Uredbe (EU) 2017/1939. Te informacije bi morale biti na voljo uradu OLAF in EJT, kadar je to ustrezno, ter po potrebi ustreznim**

¹ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

² Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

³ Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

⁴ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

organom upravičenk z Zahodnega Balkana. Komisija bi morala imeti pravico, da s pomočjo delegacij Unije v celotnem življenjskem ciklu projekta preverja, kako upravičenka z Zahodnega Balkana porablja sredstva. Komisiji bi bilo treba zagotoviti zadostna finančna sredstva in človeške vire za izvajanje revizij in pregledov. Revizijski odbor bi moral zagotavljati reden dialog in sodelovanje z Evropskim računskim sodiščem.

- (46) V skladu s členom 129 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 bi bilo treba Komisiji, uradu OLAF, Evropskemu računskemu sodišču in, kadar je to ustrezno, Evropskemu javnemu tožilstvu podeliti potrebne pravice in dostop, tudi s strani tretjih oseb, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije. ***Potrebne pravice in dostop se odobrijo tudi Evropskemu parlamentu. Zahodni Balkan bi moral poleg tega uporabljati sistem za zgodnje odkrivanje in izključitev ter Komisiji poročati o nepravilnostih v zvezi z uporabo sredstev.***
- (47) Komisija bi morala v okviru instrumenta zagotoviti učinkovito zaščito finančnih interesov Unije. Hkrati se lahko Komisija glede na dolgoletne rezultate pri zagotavljanju finančne pomoči upravičenkam z Zahodnega Balkana tudi v okviru posrednega upravljanja in ob upoštevanju njihove postopne uskladitve s standardi in praksami notranjih kontrol Unije v precejšnji meri opira na delovanje nacionalnih sistemov za notranje kontrole in preprečevanje goljufij. Zlasti bi morala biti Komisija in urad OLAF nemudoma obveščena o vseh domnevnih primerih nepravilnosti, goljufij, korupcije in navzkrižja interesov, ki vplivajo na uporabo sredstev v okviru instrumenta, ***tudi s strani nacionalnih organov držav članic, ki imajo zadostne in zanesljive podatke iz verodostojnih in uradnih virov. Komisija in urad OLAF bi morala te sisteme za preprečevanje goljufij oceniti in upravičenkam v primeru pomanjkljivosti predlagati izboljšave ali popravke v skladu s pravnim redom EU. Komisija bi morala prejeti tudi informacije o dejanskih lastnikih pravnih subjektov, ki imajo koristi od instrumenta, ter objaviti seznam oseb in pravnih subjektov, ki so iz instrumenta skupaj prejeli več kot 50.000 EUR.***
- (48) Poleg tega bi morale upravičenke o nepravilnostih, vključno z goljufijami, ki so bile predmet prve upravne ali sodne ugotovitve, nemudoma poročati ***revizijskemu odboru in Komisiji ter ju*** obveščati o poteku upravnih in pravnih postopkov. Da bi bilo to poročanje usklajeno z dobrimi praksami v državah članicah, bi morale potekati z elektronskimi sredstvi, in sicer z uporabo sistema za upravljanje nepravilnosti, ki ga je vzpostavila Komisija.
- (48a) ***Za merjenje napredka pri uresničevanju ciljev instrumenta bi morali Komisija in upravičenka določiti jasno povezavo med plačanimi zneski, ki so bili upravičenki dani na voljo v obliki nepovratne finančne podpore in posojil, ter stroški, nastalimi pri doseganju kazalnikov.***
- (49) Vsaka upravičenka bi morala vzpostaviti sistem spremljanja, na katerem bo temeljilo polletno poročilo o izpolnjevanju plačilnih pogojev iz njenega programa, ki je priloženo polletnemu zahtevku za sprostitev sredstev. Upravičenke bi morale zbirati podatke in informacije, ki omogočajo preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nepravilnosti, goljufij, ***vseh vrst*** korupcije, ***vključno s korupcijo na visoki ravni, vseh vrst nepotizma***

in **favoriziranja ter** navzkrižij interesov v zvezi z ukrepi, ki jih podpira instrument, ter zagotavljati dostop do teh podatkov in informacij.

- (50) Komisija bi morala poskrbeti, da so vzpostavljeni jasni mehanizmi spremljanja in **nepristranskega** ocenjevanja, da se zagotovijo dejansko prevzemanje odgovornosti in preglednost pri izvrševanju proračuna Unije ter učinkovito ocenjevanje napredka pri uresničevanju ciljev te uredbe.
- (51) Komisija bi morala Evropskemu parlamentu in odboru iz te uredbe predložiti letno poročilo o napredku pri izvajanju uredbe in instrumenta. **Letno poročilo bi moralo vključevati podrobno oceno dodane vrednosti in dodatnosti tega instrumenta, sinergij in dopolnjevanja med podporo, zajeto v tem instrumentu, in Uredbo (EU) 2021/1529, ter opis ureditev in ukrepov, ki jih je Komisija sprejela za preprečevanje dvojnega financiranja, da bi zaščitila proračun Unije. Vzpostaviti bi bilo treba reden dialog z Evropskim parlamentom in njegovimi ustreznimi odbori.**
- (51a) **Vlade upravičenk, vključno z ustreznimi ministri, bi morale zaradi javne odgovornosti redno obveščati parlamente upravičenk o izvajanju zadevnih programov reform. Pravočasno zagotavljanje vseh ustreznih informacij parlamentom upravičenk, ki omogoča interaktivni medinstitucionalni dialog z ustreznimi člani kabineta vsaj vsake tri mesece, je ključno, da se omogoči preglednost. Poročanje, ki omogoča nadzor, bi bilo treba zagotoviti tudi v okviru letne odobritve proračuna upravičenske.**
- (52) Komisija bi morala po zaključku instrumenta izvesti njegovo oceno **in rezultate predstaviti pristojnim odborom v Evropskem parlamentu.**
- (53) **Upravičenke bi morale podpirati svobodne pluralne medije, ki krepijo in spodbujajo razumevanje v zvezi z vrednotami Unije ter koristmi in obveznostmi, ki jih prinaša morebitno članstvo v Uniji, hkrati pa obravnavati dezinformacije, tuje manipuliranje z informacijami in vmešavanje. Poskrbeti je treba za prepoznavnost financiranja Unije, tudi z učinkovitimi komunikacijskimi kampanjami Evropske komisije in delegacij EU na terenu, da bi se v upravičenkah promovirale koristi pomoči Unije.**
- (54) Ker ciljev te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (55) ■ Ta uredba **bi morala** začeti veljati dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije –
SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja

1. Ta uredba vzpostavlja instrument za reforme in rast za Zahodni Balkan (v nadaljnjem besedilu: instrument).

V uredbi so določeni cilji instrumenta, njegovo financiranje, proračun za obdobje 2024–2027, oblike financiranja Unije in pravila za zagotavljanje takega financiranja.

2. Instrument *dopolnjuje Uredbo (EU) 2021/1529 za zagotavljanje pomoči Zahodnemu Balkanu za izvajanje vključujočih in trajnostnih socialno-ekonomskih reform, skladnih z vrednotami Unije*, in naložb za izvajanje njihovih programov reform, kot je določeno v poglavju III. *Prispeval bo tudi k boju proti revščini in brezposelnosti ter ustvarjanju kakovostnih delovnih mest.*

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

1. „upravičenka“ pomeni katero koli od naslednjih držav: Albanija, Bosna in Hercegovina, Kosovo ■, Črna gora, Severna Makedonija in Srbija.
2. „širitveni sveženj“ pomeni letno sporočilo o širitveni politiki EU in spremne delovne dokumente služb Komisije;
3. „okvirni sporazum ■“ pomeni dogovor, sklenjen med Komisijo in upravičenko, v katerem so določena načela finančnega sodelovanja med upravičenko in Komisijo v okviru te uredbe. Ta dogovor pomeni sporazum o financiranju v smislu člena 114(2) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 v zvezi s sredstvi iz člena 6(2), točka (a);
4. „posojilna pogodba“ pomeni dogovor, sklenjen med Komisijo in upravičenko, v katerem so določeni pogoji, ki se uporabljajo za podporo iz instrumenta;
5. „programi reform“ pomeni celovit sveženj usklajenega in prednostnega sklopa ciljno usmerjenih reform, *usklajenih z vrednotami Unije*, in prednostnih naložbenih področij za vsako upravičenko, vključno s plačilnimi pogoji, ki kažejo na zadovoljiv napredek ali dokončanje teh ukrepov, ter okvirnim časovnim razporedom za izvajanje teh ukrepov;
6. „ukrepi“ pomeni reforme in naložbe v okviru programov reform iz poglavja III;
7. „plačilni pogoji“ pomeni pogoje za sprostitev sredstev v obliki vidnih in merljivih kvalitativnih ali kvantitativnih ukrepov, ki jih morajo izvesti upravičenke, kot so določeni v programih reform v skladu s poglavjem III kot pogoji za sprostitev sredstev;
8. „operacija mešanega financiranja“ pomeni operacijo, ki jo podpira proračun Unije in ki

združuje nepovratne oblike podpore iz proračuna Unije s povratnimi oblikami podpore iz razvojnih institucij ali drugih javnih finančnih institucij ali iz komercialnih finančnih institucij in od vlagateljev;

- 8a. *„končni prejemnik“ pomeni izvajalca, podizvajalca, plačanega zunanjega strokovnjaka ali osebo ali subjekt, ki prejema nagrade ali sredstva v okviru instrumenta;*
- 8b. *„ne škodovati bistveno“ pomeni, da se ne podpirajo ali izvajajo gospodarske dejavnosti, ki bistveno škodujejo kateremu koli od okoljskih ciljev, v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/825.*

Člen 3 Cilji instrumenta

1. Splošni cilji instrumenta so:
 - (a) pospešitev regionalnega gospodarskega povezovanja in *spodbujanje uravnoteženega regionalnega razvoja prek krepite socialne in teritorialne kohezije* ter postopnega povezovanja z enotnim trgom Unije;
 - (b) pospešitev socialno-ekonomskega zблиževanja gospodarstev *in družb* upravičenk, *vključno z razogljičenjem njihovih gospodarstev*, z Unijo;
 - (c) pospešitev usklajevanja z vrednotami, zakoni, pravili, standardi, politikami in praksami Unije *prek sprejetja in izvajanja reform* z namenom *prihodnjega* članstva v Uniji v skladu s splošnimi cilji instrumenta IPA III.
2. Specifični cilji instrumenta so:
 - (a) pospešitev prehoda upravičenk na trajnostna, *podnebno nevtralna* in vključujoča gospodarstva, ki so sposobna prenesti konkurenčne tržne pritiske enotnega trga Unije, in na stabilno naložbeno okolje *ter zmanjšanje strateške odvisnosti*;
 - (b) spodbujanje regionalnega gospodarskega povezovanja *na podlagi pravil in standardov Unije*, zlasti z *oprijemljivim* napredkom pri vzpostavljanju skupnega regionalnega trga, *kot je bilo dogovorjeno leta 2020 v okviru berlinskega procesa*;
 - (c) spodbujanje gospodarskega povezovanja upravičenk z enotnim trgom Unije, *tudi s spodbujanjem lokalne industrije in odpornih vrednostnih verig Unije*;
 - (d) podpiranje regionalnega gospodarskega povezovanja, *obravnavanje družbenih izzivov, podpiranje socialne in teritorialne kohezije, uskladitev z evropskim stebrom socialnih pravic, pa tudi okrepljeno povezovanje* z notranjim trgom EU z boljšo *in trajnostno* povezljivostjo v regiji v skladu z vseevropskimi omrežji;
 - (e) *okrepitev varstva okolja in biotske raznovrstnosti* ter pospešitev *vključujočega in trajnostnega* zelenega prehoda *na podnebno nevtralnost najpozneje do leta 2050* v skladu s *Pariškim sporazumom in zelenim dogovorom* ter zeleno agendo za Zahodni Balkan iz leta 2020 na področju vseh gospodarskih sektorjev, zlasti *energije iz obnovljivih virov in kmetijstva*, vključno s prehodom na razogljičeno,

podnebno nevtravno krožno gospodarstvo, odporno proti podnebnim spremembam, **ob zagotavljanju, da bodo vse naložbe v celoti usklajene s podnebnim pravnim redom Unije in načelom, da se ne škoduje bistveno, ter ju bodo spoštovale;**

- (f) spodbujanje digitalne preobrazbe **in digitalnih spretnosti** kot omogočevalca trajnostnega razvoja in vključujoče rasti;
- (g) spodbujanje inovacij, **raziskav in sodelovanja med akademskimi ustanovami in industrijo** v podporo zelenemu in digitalnemu prehodu, **s posebnim poudarkom na lokalnih mikro-, malih in srednjih ter zagonskih podjetjih;**
- (h) spodbujanje kakovostnega izobraževanja, usposabljanja, preusposabljanja in izpopolnjevanja **na vseh ravneh, s posebnim poudarkom na mladih**, ter politik zaposlovanja **v skladu s prednostnimi nalogami za pristop k Uniji, vključno s tistimi za odpravljanje brezposelnosti mladih, preprečevanje bega možganov in podporo ranljivim skupnostim;**
- (i) **nadaljnja** krepitev temeljev širitvenega procesa, vključno s pravno državo, demokracijo, spoštovanjem človekovih pravic, **tudi temeljnih pravic delavcev, dostopa do zdravstvenega varstva in temeljnih svoboščin ter bojem proti zločinom iz sovraštva, s krepitvijo demokratičnih institucij, tudi na regionalni in lokalni ravni**, zavzemanjem za neodvisno sodstvo, okrepljeno varnostjo, **okrepitvijo boja** proti goljufijam **in vsem vrstam korupcije, vključno s korupcijo na visoki ravni in oligarhičnimi strukturami, vsem vrstam nepotizma in favoriziranja ter nasprotij interesov**, organiziranemu kriminalu, **čezmejnemu kriminalu**, pranju denarja in financiranju terorizma, davčnim utajam, **izogibanju davkom, agresivnemu davčnemu načrtovanju in davčnim goljufijam, širjenju dezinformacij in prevratnemu tujemu vmešavanju;** spoštovanjem mednarodnega prava **in uskladitvijo s skupno zunanjo in varnostno politiko Unije;** krepitvijo svobode **in neodvisnosti** medijev in akademske svobode ter spodbudnega okolja za civilno družbo; spodbujanjem socialnega dialoga **in okrepitvijo zmogljivosti deležnikov, vključno s socialnimi partnerji;** spodbujanjem enakosti spolov, **vključevanja načela enakosti spolov ter opolnomočenja žensk in deklet**, nediskriminacije in strpnosti, da se zagotovi in okrepi spoštovanje pravic pripadnikov **vseh** manjšin, **vključno z etničnimi in verskimi manjšinami, skupnostjo LGBTI in osebami, ki pripadajo drugim ranljivim skupinam; okrepitvijo vključevanja invalidov in urejanja dostopnosti zanje;**
- (j) povečanje učinkovitosti javne uprave, **zagotovitev dostopa do informacij, vključno z okoljskimi informacijami, javnim nadzorom in vključevanjem civilne družbe v procese odločanja, podpirati decentralizacijo in lokalni razvoj;** podpiranje preglednosti, **odgovornosti**, strukturnih reform in dobrega upravljanja na vseh ravneh, **tudi kar zadeva njihova pooblastila na nadzor in preiskovanje razdeljevanja javnih sredstev in dostopa do njih, pa tudi na področjih javnofinančnega poslovanja, javnih naročil in nadzora državne pomoči, ter učinkovita zaščita žvižgačev; gradnja lokalnih zmogljivosti in vlaganje v upravno osebje v upravičenkah ter spodbujanje napotitve**

strokovnjakov v nacionalne institucije, odgovorne za izvajanje instrumenta v upravičenkah; podpiranje pobud in organov, vključenih v podpiranje in izvrševanje mednarodnega pravosodja v upravičenkah z Zahodnega Balkana;

(ja) okrepitev regionalnega in čezmejnega sodelovanja, dobrososedskih odnosov, sprave ter medosebnih stikov.

Člen 4 Splošna načela

- 1. Splošni okvir politike za izvajanje te uredbe predstavljajo okvir širitvene politike, ki sta ga opredelila Evropski svet in Svet, sporazumi, ki vzpostavljajo pravno zavezujoč odnos z upravičenkami, pa tudi resolucije Evropskega parlamenta, sporočila Komisije in skupna sporočila Komisije ter visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko. Komisija zagotovi skladnost med pomočjo na podlagi te uredbe in okvirom širitvene politike.**
1. Vsi načini sodelovanja v okviru instrumenta temeljijo na **potrebah in spodbujajo načela** razvojne učinkovitosti, tj. odgovornosti upravičenk za razvojne prednostne naloge, osredotočenosti na **jasno pogojenost in oprijemljive** rezultate, vključujočih partnerstvih z **lokalnimi in regionalnimi organi, socialnimi partnerji, organizacijami civilne družbe ter prostovoljnimi združenji in dobrih sosedskih odnosih**, preglednosti in vzajemni odgovornosti **■**. Sodelovanje temelji na uspešnem in učinkovitem dodeljevanju in uporabi sredstev.
 2. Podpora v okviru instrumenta je dodatna glede na podporo, ki se zagotavlja v okviru drugih programov in instrumentov Unije. Dejavnosti, upravičene do financiranja na podlagi te uredbe, lahko prejmejo podporo iz drugih programov in instrumentov Unije, če taka podpora ne krije istih stroškov **in pod pogojem, da se vzpostavi ustrezno spremljanje in proračunski nadzor. Komisija zagotovi dopolnjevanje in sinergije med instrumentom in drugimi programi Unije, da bi se preprečilo podvajanje pomoči in dvojno financiranje. Podpora, zagotovljena na podlagi te uredbe in Uredbe (EU) 2021/1529, se ne sme prekrivati.**
 3. Komisija in države članice zaradi spodbujanja dopolnjevanja in učinkovitosti svojega delovanja sodelujejo ter **preprečijo** podvajanje med pomočjo, ki se zagotavlja na podlagi te uredbe, in drugo pomočjo, ki jo zagotavljajo Unija, države članice, tretje države, večstranske in regionalne organizacije ter subjekti, kot so mednarodne organizacije in ustrezne mednarodne finančne institucije, agencije in donatorji, ki niso iz Unije, kar je v skladu z uveljavljenimi načeli za krepitev operativnega usklajevanja na področju zunanje pomoči, med drugim z okrepljenim usklajevanjem z državami članicami na lokalni ravni.
- 3a. Zagotavljanje makrofinančne pomoči ne spada na področje uporabe te uredbe.**
4. Dejavnosti v okviru instrumenta **so skladne s socialnimi, podnebnimi in okoljskimi standardi Unije**, vključujejo blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, varstvo biotske raznovrstnosti in okolja **ter ohranjanje ekosistemov, standarde dobrobiti živali, vključno, kjer je ustrezno, s presojami okoljskih vplivov, pri čemer v celoti spoštujejo** človekove pravice, **socialne pravice in pravice delavcev**,

demokracijo, enakost spolov, **trajnostno upravljanje voda** in po potrebi zmanjševanje tveganja nesreč ter podpirajo napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja, da se spodbujajo celoviti ukrepi, ki lahko ustvarijo posredne koristi in usklajeno izpolnijo več ciljev. Izogibati se morajo naslednim naložbam in **biti združljive z načeloma**, da se ne škoduje **bistveno** in da nihče ne sme biti zapostavljen, ter s **pristopom** vključevanja trajnostnosti, na katerem temelji evropski zeleni dogovor.

5. Upravičenke in Komisija zagotovijo, da se med celotno pripravo programov reform in izvajanju instrumenta upoštevajo in spodbujajo enakost **spolov**, vključevanje načela enakosti spolov in vključevanje vidika spola. Upravičenke in Komisija sprejmejo ustrezne ukrepe za preprečevanje vsakršne diskriminacije na podlagi spola, rase ali narodnosti, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti. Komisija bo o teh ukrepih poročala kot del rednega poročanja v okviru akcijskih načrtov za enakost spolov.
6. Instrument ne podpira dejavnosti ali ukrepov, ki niso združljivi z nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti upravičenk, njihovim nacionalno določenim prispevkom v skladu s Pariškim sporazumom in ambicijo, da se **najpozneje** do leta 2050 doseže podnebna nevtralnost, ali ki spodbujajo naložbe v fosilna goriva ali imajo znatne škodljive učinke na okolje ali podnebje **ali biotsko raznovrstnost**.
- 6a. **Komisija v skladu z načelom partnerstva EU in kodeksom ravnanja EU o partnerstvu zagotovi, da se z ustreznimi deležniki, vključno z nacionalnimi parlamenti upravičenk, lokalnimi in regionalnimi organi, socialnimi partnerji in organizacijami civilne družbe, opravijo ustrezna in poštena posvetovanja in da so jim pravočasno na voljo ustrezne informacije, da se jim omogoči smiselno sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju dejavnosti, upravičenih do financiranja v okviru tega instrumenta, ter povezanih procesih njihovega spremljanja, nadzora in ocenjevanja. Pri tem vključevanju si prizadevajo, da bi bila zastopana pluralnost družbe na Zahodnem Balkanu.**
7. Komisija skupaj z državami članicami in upravičenkami **zagotovi izvajanje** zavez Unije, usmerjenih v večjo preglednost in odgovornost pri zagotavljanju pomoči, **in sicer z izvajanjem in krepitvijo** sistemov notranjih kontrol in politik za boj proti goljufijam, in tako, da informacije o obsegu in dodeljevanju pomoči, **do ravni končnega upravičenca, obvezno** daje na voljo **javnosti** prek **enotnega spletnega portala, vključno s seznamom oseb in pravnih subjektov, ki prejemajo skupne zneske v višini več kot 50.000 EUR**, pri čemer zagotavlja, da so podatki **ažurni**, primerljivi in zlahka dostopni, njihovo deljenje in objava pa enostavna.
- 7a. **Da bo finančni instrument učinkovit, lahko države članice začnejo redna in skupna posvetovanja z upravičenkami ter jim pomagajo pri oblikovanju programov.**

Člen 5

Osnovni pogoji za podporo Unije

1. Osnovni pogoji za podporo v okviru instrumenta so, da upravičenke **izboljšajo**, podpirajo in spoštujejo učinkovite demokratične mehanizme, vključno z **delujočim**

večstrankarskim parlamentarnim sistemom, **varujejo svobodne in pluralne medije in boj proti dezinformacijam, tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju** in pravno državo ter zagotavljajo **zaščito in** spoštovanje vseh **človekovih pravic**, vključno s pravicami pripadnikov **vseh** manjšin **in skupnosti**.

Še en osnovni pogoj je uskladitev s skupno zunanjo in varnostno politiko Unije, vključno s sprejetjem omejevalnih ukrepov proti Rusiji, ter z vizumskimi obveznostmi Unije za tretje države.

Osnovni pogoj je tudi konstruktivno sodelovanje Srbije in Kosova z **jasno merljivim napredkom in oprijemljivimi rezultati** pri normalizaciji medsebojnih odnosov, da bi državi v celoti izpolnila vse svoje obveznosti, ki izhajajo iz sporazuma o poti k normalizaciji in njegove priloge o izvajanju ter vseh preteklih sporazumov o dialogu, ter začeli pogajanja o celovitem sporazumu o normalizaciji odnosov med njima.

2. Komisija spremlja izpolnjevanje osnovnih pogojev iz odstavka 1 pred sprostitvijo sredstev, **tudi predhodnega financiranja**, upravičenkam v okviru instrumenta in v celotnem obdobju podpore, ki se zagotavlja v okviru instrumenta, pri čemer ustrezno upošteva **najnovejše poročilo o stanju pravne države in** širitveni sveženj, **pa tudi ustrezne resolucije Evropskega parlamenta. Komisija v tem procesu upošteva tudi ustrezna priporočila mednarodnih organov, kot so OVSE/ODIHR, Svet Evrope in njegova Beneška komisija.** Komisija lahko **na podlagi jasnih in nepristranskih meril** sprejme sklep, da nekateri od teh osnovnih pogojev niso izpolnjeni, in **v teh primerih** zadrži sprostitev sredstev iz člena 21, ne glede na izpolnjevanje plačilnih pogojev iz člena 16(3). **Komisija zadrži sprostitev sredstev v primerih stalnega pomanjkanja napredka, resnih pomanjkljivosti in nazadovanja na področju pravne države in temeljnih reform, in sicer po posvetovanju z Evropskim parlamentom in Svetom. Komisija pripravi in objavi jasne smernice o uporabi pogojenosti za sprostitev sredstev. Ocena, ki jo pripravi Komisija, se sočasno posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu. Upravičenkam se lahko omogoči, da odpravijo pomanjkljivosti, da bi izpolnile osnovne pogoje, kar Komisiji omogoči, da po pozitivni oceni sprosti sredstva.**

POGLAVJE II

Financiranje in izvajanje

Člen 6 Proračun

1. Višina sredstev, ki bodo dana na razpolago v okviru instrumenta v skladu z odstavkoma 2 in 3, ne presega 6 000 000 000 EUR za obdobje 2024–2027.
2. Finančna sredstva za izvajanje instrumenta za obdobje od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2027 znašajo 2 000 000 000 EUR, od tega:
 - (a) 98,5 % v obliki nepovratne finančne podpore upravičenkam za izvajanje programov reform;

(b) 1,5 % za odhodke v skladu z odstavkom 6.

3. Podpora v obliki posojil je na voljo v znesku do 4 000 000 000 EUR za obdobje od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2027. Ta znesek ni del zneska jamstva za zunanje delovanje v smislu člena 31(4) Uredbe (EU) 2021/947.

Proračunska nomenklatura instrumenta je strukturirana v skladu z njegovimi specifičnimi cilji, da se zagotovita popolna preglednost in odgovornost do proračunskega organa.

Proračunski organ letno mobilizira zneske. Nomenklatura instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan je sestavljena iz dodatnih proračunskih postavk, ki ustrezajo posameznim upravičenkam v skladu s to uredbo.

4. Komisija v skladu z metodologijo iz Priloge I v ustreznem ***delegiranem aktu*** iz člena 15 določi začetni okvirni znesek financiranja, ki je na voljo vsaki upravičenki, izračunan na podlagi najnovejših razpoložljivih podatkov na dan začetka veljavnosti te uredbe v skladu s členom 29. Okvirni zneski se lahko med izvajanjem spremenijo v skladu z načeli iz člena 21.
5. V skladu s členom 19 znesek sredstev, ki se da na voljo v naložbenem okviru za Zahodni Balkan iz člena 12 Uredbe (EU) 2021/1529¹, znaša vsaj 50 % skupnega zneska iz odstavka 1. Ta prispevek vključuje celotni znesek nepovratne finančne podpore iz odstavka 2, točka (a), tega člena po odbitku zneska rezervacij.
6. Sredstva iz odstavka 2, točka (b), se lahko uporabijo za tehnično in upravno pomoč za izvajanje instrumenta, kot so ***gradnja lokalnih zmogljivosti, napotitev strokovnjakov v odgovorne nacionalne institucije upravičenk, ocene učinka***, pripravljalni ukrepi ter dejavnosti spremljanja, kontrole, revizije in ocenjevanja, ki so potrebni za upravljanje instrumenta in doseganje njegovih ciljev, zlasti študije, srečanja strokovnjakov, usposabljanja, posvetovanja z organi upravičenk, konference, posvetovanja z deležniki, ***vključno z lokalnimi in regionalnimi organi ter organizacijami civilne družbe***, ukrepi obveščanja in komuniciranja, vključno z ukrepi vključujočega ozaveščanja, ter korporativno komuniciranje o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so ***tesno*** povezane s cilji te uredbe, odhodke, povezane z informacijskotehnološkimi omrežji, ki se osredotočajo na obdelavo in izmenjavo podatkov, in korporativnimi informacijskotehnološkimi orodji, ter vse druge odhodke na sedežu in delegacijah Unije za upravno podporo in podporo pri usklajevanju, potrebno za instrument. Odhodki lahko zajemajo tudi stroške drugih podpornih dejavnosti ***za zagotavljanje preglednosti***, kot sta nadzor kakovosti in spremljanje projektov ali programov na terenu, ter stroške medsebojnega svetovanja in strokovnjakov za ocenjevanje in izvajanje reform in naložb. ***Kadar se sredstva uporabljajo za namene revizije, se razkrijejo in preprečijo nasprotja interesov med subjektom, ki izvaja revizijo, in drugimi dejavnostmi tega subjekta v okviru instrumenta, kot so svetovanje ali upravna podpora in podpora pri usklajevanju, nadzor kakovosti in spremljanje projektov.***

¹ Uredba (EU) 2021/1529 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. septembra 2021 o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III) (UL L 330, 20.9.2021, str. 1).

Člen 7

Izvajanje in oblike financiranja Unije

1. Instrument se izvaja v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2018/1046, in sicer z neposrednim upravljanjem ali s posrednim upravljanjem s katerim koli subjektom iz člena 62(1), prvi pododstavek, točka (c), Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.
2. Financiranje Unije se lahko zagotovi v kateri koli obliki, navedeni v Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046, zlasti v obliki finančne pomoči, nepovratnih sredstev, javnih naročil in operacij mešanega financiranja.
3. Glede na zahtevano poslovno sposobnost in finančno zmogljivost so lahko pooblaščen subjekt, ki izvaja operacije mešanega financiranja, **skupina Evropske investicijske banke**, večstranske **evropske** finančne institucije, kot je Evropska banka za obnovo in razvoj, ali dvostranske evropske finančne institucije, kot so razvojne banke, **ali Skupina Svetovne banke**. ■

Kadar je to mogoče, lahko neevropske večstranske finančne institucije sodelujejo v instrumentu prek skupnih operacij z evropskimi finančnimi institucijami.

Države članice, tretje države, mednarodne organizacije, mednarodne finančne institucije ali drugi viri lahko zagotovijo dodatne finančne prispevke, tudi za izvajanje operacij mešanega financiranja v okviru instrumenta. Pri takih prispevkih gre za zunanje namenske prejemke v smislu člena 21(2), točke (a)(ii), (d) in (e), Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.

Člen 8

Pravila o upravičenosti oseb in subjektov, poreklu zaloge in materialov ter omejitvah v okviru instrumenta

1. V postopkih javnega naročanja in dodeljevanja nepovratnih sredstev za dejavnosti, ki se financirajo v okviru instrumenta, lahko sodelujejo mednarodne in regionalne organizacije ter vse fizične osebe, ki so državljani naslednjih držav, in pravne osebe, ki imajo v teh državah dejanski sedež:
 - (a) držav članic, upravičenk, pogodbenic Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ter držav iz Priloge I k Uredbi (EU) 2021/947 in Priloge I k Uredbi (EU) 2021/1529;
 - (b) držav, **ki upravičenkam zagotavljajo raven podpore, primerljivo s tisto, ki jo zagotavlja Unija, pri čemer se upošteva velikost njihovega gospodarstva, in** za katere je Komisija vzpostavila vzajemni dostop do zunanje pomoči v upravičenkah **v skladu s strateško avtonomijo Unije.**
2. Vzajemni dostop iz odstavka 1, točka (b), se lahko odobri za omejeno obdobje najmanj enega leta, če država pod enakimi pogoji odobri upravičenost subjektom iz Unije in iz držav, upravičenih v okviru instrumenta.

Komisija odloči o vzajemnem dostopu po posvetovanju z zadevno upravičenko.
3. Vse zaloge in materiali, ki se financirajo in naročajo v okviru tega instrumenta,

izvirajo iz katere koli države iz odstavka 1, točki (a) in (b), razen če zalog in materialov v nobeni od teh držav ni mogoče dobiti pod razumnimi pogoji. Poleg tega se uporabljajo pravila o omejitvah iz odstavka 6. ***V tem primeru so javna naročila skladna z veljavnimi predpisi Unije o primerni skrbnosti v dobavnih verigah.*** Poleg tega se uporabljajo pravila o omejitvah iz odstavka 6.

4. Pravila o upravičenosti iz tega člena se ne uporabljajo za fizične osebe, ki imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi ali drugačno pogodbo z upravičenim izvajalcem oziroma, kadar je to ustrezno, podizvajalcem, in zanje ne uvajajo omejitev glede državljanstva, razen kadar omejitve glede državljanstva temeljijo na pravilih iz odstavka 6.
5. Za ukrepe, ki jih sofinancira subjekt ali se izvajajo v okviru neposrednega upravljanja ali posrednega upravljanja s subjekti iz člena 62(1), točka (c), Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, se uporabljajo tudi pravila teh subjektov. To ne posega v omejitve iz odstavka 6, ki so ustrezno upoštewane v sporazumih, sklenjenih s temi subjekti.
6. Pravila o upravičenosti in poreklo zalog in materialov iz odstavkov 1 in 3 ter državljanstvo fizičnih oseb iz odstavka 4 se lahko omejijo glede na državljanstvo, geografsko lokacijo ali naravo pravnih subjektov, ki sodelujejo v postopkih dodeljevanja, ter glede na geografsko poreklo zalog in materialov, in sicer v naslednjih primerih:
 - (a) kadar so take omejitve potrebne zaradi posebne narave in/ali ciljev dejavnosti ali posameznega postopka dodeljevanja in/ali kadar so te omejitve potrebne za učinkovito izvajanje ukrepa;
 - (b) kadar ukrep ali posamezni postopki dodeljevanja vplivajo na varnost ali javni red, zlasti v zvezi s strateškimi sredstvi in interesi Unije, njenih držav članic ali katere koli upravičenke, vključno z varnostjo, odpornostjo in zaščito celovitosti digitalne infrastrukture (vključno z omrežno infrastrukturo 5G), komunikacijskih in informacijskih sistemov ter z njimi povezanih dobavnih verig, ***in kadar ukrep ali postopek dodeljevanja ni v skladu s strategijo za gospodarsko varnost, po predhodni odobritvi revizijskega odbora.***
7. ***Zgolj v utemeljenih*** nujnih primerih ali kadar storitve na trgih zadevnih držav ali ozemelj niso na voljo ali v drugih ustrezno utemeljenih primerih, ko bi uporaba pravil o upravičenosti onemogočala ali prekomerno oteževala izvedbo ukrepa, se lahko kot upravičeni priznajo tudi ponudniki in kandidati iz neupravičenih držav, ***pri čemer je treba zagotoviti popolno preglednost in predložiti legitimno utemeljitev.***
- 7a. ***Kar zadeva delovanje nadzora javnega naročanja in državne pomoči, Komisija z letnimi revizijami in kontrolami skrbi, da sistem deluje. V zvezi s tem Evropskemu parlamentu in Svetu predloži letno poročilo o delovanju tega nadzora v državah upravičenkah.***
- 7b. ***Če Komisija nadzor javnega naročanja in državne pomoči oceni pozitivno, se ta ocena odraža pri izvrševanju sredstev iz instrumenta za predpristopno pomoč.***

Člen 9
Okvirni sporazum

1. Komisija z vsako upravičenko sklene **okvirni** sporazum za izvajanje instrumenta, v katerem so določene **posebne ureditve za upravljanje, kontrolo, nadzor, spremljanje, ocenjevanje, poročanje in revizijo** sredstev v okviru instrumenta **ter za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in odpravljanje nepravilnosti, goljufij, korupcije in nasprotij interesov. Pred sklenitvijo okvirnega sporazuma sta potrebna javno posvetovanje in pozitivna ocena zadevnega nacionalnega parlamenta.**
 - 1a. **Ustanovijo se odbori za spremljanje po vzoru Evropskega kodeksa dobre prakse za partnerstvo ob upoštevanju najboljše prakse za pripravo razpisov za zbiranje predlogov in poročil o napredku ter spremljanje in ocenjevanje projektov, ukrepov in dejavnosti.**
2. **Okvirni** sporazum dopolnjujejo posojilne pogodbe v skladu s členom 17, ki vsebujejo posebne določbe za upravljanje in izvajanje financiranja, zagotovljenega v obliki posojil. **Okvirni sporazumi, vključno z vso ustrezno dokumentacijo, se sočasno in nemudoma posredujejo Evropskemu parlamentu in Svetu ter se objavijo.**
3. Financiranje, **vključno s predhodnim financiranjem**, se upravičenkam dodeli šele **po tem, ko je Komisija podala pozitivno oceno glede izpolnjevanja osnovnih pogojev iz člena 5, in** po začetku veljavnosti zadevnih **okvirnih** sporazumov in ustreznih posojilnih pogodb.
4. **Okvirni** sporazum in posojilne pogodbe, sklenjeni z vsako upravičenko, ter sporazumi, sklenjeni z osebami ali subjekti, ki prejemajo sredstva Unije, zagotavljajo izpolnjevanje obveznosti iz člena 129 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.
5. **Okvirni** sporazum vsebuje potrebne podrobne določbe, ki zadevajo:
 - (a) zavezo upravičenke, da bo **odločno** napredovala v smeri **trdnega pravnega okvira za boj proti goljufijam ter vzpostavila učinkovitejše in uspešnejše sisteme** kontrol, **vključno z ustreznimi mehanizmi in ukrepi za učinkovito preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nepravilnosti, goljufij, korupcije in nasprotij interesov, pa tudi preprečevala, prijavljala in onemogočala koruptivne prakse, nepotizem, favoriziranje ali neupravičeno regionalno ali sektorsko koncentracijo pri dodeljevanju ali uporabi sredstev** ter okrepila boj proti pranju denarja, **organiziranemu kriminalu, zlorabi javnih sredstev, financiranju terorizma, izogibanju davkom, davčnim goljufijam ali davčnim utajam ter drugim nezakonitim dejavnostim, ki vplivajo na sredstva, zagotovljena v okviru instrumenta;**
 - (b) pravila o sprostitvi, zadržanju, zmanjšanju in prerazporeditvi sredstev v skladu s členom 21;
 - (c) dejavnosti, povezane z upravljanjem, kontrolo, nadzorom, spremljanjem, ocenjevanjem, poročanjem in revizijo v okviru instrumenta, ter preglede sistemov, preiskave, ukrepe za boj proti goljufijam in sodelovanje;
 - (d) pravila o poročanju Komisiji o tem, ali in kako so izpolnjeni plačilni pogoji iz člena 12, **tudi z dopuščanjem preverjanja, ali so izpolnjeni mejniki in cilji, povezani z reformami in naložbami;**

- (e) pravila o davkih, carinah in dajatvah v skladu s členom 27(9) in (10) Uredbe (EU) 2021/947;
- (ea) **priznavanje odgovornosti revizijskega odbora iz člena XX in načine sodelovanja upravičenk z njim;**
- (f) ukrepe za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in odpravljanje nepravilnosti, goljufij, korupcije in nasprotij interesov ter obveznost takojšnjega obveščanja **revizijskega odbora**, Komisije, **Računskega sodišča** in urada OLAF **ter po potrebi EJT** o domnevnih ali dejanskih primerih nepravilnosti, goljufij, korupcije in nasprotij interesov **in drugih nezakonitih dejavnosti, ki vplivajo na sredstva, zagotovljena v okviru instrumenta**, ter nadaljnjem ukrepanju v zvezi s tem, **tudi kadar zadevajo subjekt, ki izvaja sklad na podlagi posojilne pogodbe;**
- (g) obveznosti iz členov 22 in 23, vključno z natančnimi pravili in časovnim okvirom za zbiranje podatkov s strani upravičenke ter dostopom za Komisijo, urad OLAF, **Računsko sodišče in po potrebi EJT, vključno z informacijami, ki jih ima subjekt, ki izvaja sklad na podlagi posojilne pogodbe;**
- (ga) **zagotavljanje, da ima neodvisni zunanji revizor, ki ga imenuje revizijski odbor, podobno raven dostopa do informacij in pooblastil za izvajanje kontrol na kraju samem, kot jo imata Komisija in Računsko sodišče; Zahodni Balkan poleg tega uporablja tudi sistem za zgodnje odkrivanje in izključitev ter Komisiji poroča o nepravilnostih v zvezi z uporabo sredstev;**
- (h) postopek za zagotavljanje, da zahtevki za izplačilo podpore v obliki posojila ne presegajo razpoložljivega zneska posojila, ob upoštevanju člena 6(3);
- (i) pravico Komisije, da sorazmerno zmanjša podporo, ki se zagotavlja v okviru instrumenta, in izterja vse zneske, porabljene za doseganje ciljev instrumenta, ali zahteva predčasno odplačilo posojila v primeru nepravilnosti, goljufij, korupcije in navzkrižij interesov, ki škodijo finančnim interesom Unije in jih upravičenka ni odpravila, ali v primeru hude kršitve obveznosti, ki izhaja iz **okvirnega sporazuma** ■ ;
- (j) pravila in načine poročanja upravičenk za namene spremljanja izvajanja instrumenta in ocene doseganja ciljev iz člena 3.

Člen 10

Prenosi, letni obroki, odobritve za prevzem obveznosti

1. Z odstopanjem od člena 12(4) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 se neporabljene odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil v okviru instrumenta samodejno prenesejo in se lahko porabijo oziroma obveznosti zanje prevzamejo do 31. decembra naslednjega proračunskega leta. V naslednjem proračunskem letu se najprej porabi preneseni znesek.
2. Komisija **posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu informacije** o prenesenih odobritvah za prevzem obveznosti, **vključno z zadevnimi zneski**, v skladu s členom 12(6) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.

3. Z odstopanjem od člena 15 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 o ponovni razpoložljivosti odobritev se odobritve za prevzem obveznosti, ki ustrezajo znesku, sproščenemu zaradi popolne ali delne neizvedbe ukrepa v okviru instrumenta, znova dajo na voljo v dobro prvotne proračunske postavke.
4. Proračunske obveznosti za ukrepe, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko v skladu s členom 112(2) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 razporedijo v letne obroke na več let.

POGLAVJE III

Programi reform

Člen 11

Predložitev programov reform

1. Vsaka upravičenka, ki želi prejeti kakršno koli podporo v okviru instrumenta, Komisiji predloži program reform za čas trajanja instrumenta, ki temelji na delu najnovejšega programa gospodarskih reform, ki se nanaša na strukturne reforme, in povezanih skupnih smernicah politike, dogovorjenih v okviru ekonomskega in finančnega dialoga maja 2023, njeni nacionalni strategiji za rast, kadar je to ustrezno, revidirani metodologiji širitve, najnovejšem širitvenem svežnju ter gospodarskem in naložbenem načrtu za Zahodni Balkan.
2. **Programi reform zagotavljajo splošni okvir za doseganje splošnih in specifičnih ciljev iz člena 3, v katerih so določene reforme, ki jih mora izvesti upravičenka, ter naložbena področja za doseganje splošnih in specifičnih ciljev iz člena 3. Programi reform vključujejo ukrepe za izvajanje reform *in naložb* s celovitim in skladnim svežnjem. Na področjih „temeljnih prvin“, vključno s pravno državo, bojem proti korupciji, *tudi tisti na visoki ravni*, temeljnimi pravicami in svobodo izražanja, programi reform odražajo ocene iz najnovejšega širitvenega svežnja *in poročila o stanju pravne države, pa tudi ocene ustreznih mednarodnih organizacij, vključno z OVSE/ODIHR in Beneško komisijo, ter ustrezna poročila in resolucije Evropskega parlamenta. Programi reform vključujejo oceno finančnih zneskov, potrebnih za izvajanje reform in naložb v okviru instrumenta v skladu s splošnimi in specifičnimi cilji iz člena 3.***
3. ***V programu reform se določijo specifični cilji in mejniki za vsako prednostno področje, kot so energijska učinkovitost, uvajanje energije iz obnovljivih virov, razvoj digitalne infrastrukture, pravosodne reforme in protikorupcijski ukrepi. Ti cilji so specifični, merljivi, dosegljivi, relevantni in časovno opredeljeni, da bi olajšali učinkovito spremljanje in ocenjevanje napredka, ter skladni z najnovejšim okvirom za makroekonomsko in fiskalno politiko, predloženim Komisiji v okviru ekonomskega in finančnega dialoga z EU.***
4. Programi reform so skladni s prednostnimi reformami, opredeljenimi v okviru poti pristopa upravičenke, in drugimi ustreznimi dokumenti, na primer s stabilizacijsko-

pridružitvenim sporazumom, nacionalnim energetskim in podnebnim načrtom, nacionalno določenim prispevkom v skladu s Pariškim sporazumom in ambicijo, da se **najpozneje** do leta 2050 doseže podnebna nevtralnost, ter jih podpirajo.

5. Programi reform upoštevajo splošna načela iz člena 4.
6. Komisija upravičenke pozove, naj v treh mesecih od začetka veljavnosti te uredbe predložijo svoje programe reform. ***Kot izhodišče se uporabljajo nacionalni programi gospodarskih reform in letna poročila Komisije o napredku. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu posreduje programe reform upravičenk takoj, ko so na voljo.***
7. V primeru prerazporeditve podpore v okviru instrumenta, na podlagi katere upravičenka prejme dodatno podporo, Komisija upravičenko pozove, naj v treh mesecih predloži revidiran program reform za preostalo obdobje trajanja instrumenta. ***Komisija obvesti Evropski parlament in Svet pred sprejetjem vsake odločitve o prerazporeditvi finančne podpore in pozivom upravičenkam, naj predložijo revidiran program reform.***

Člen 12

Načela za financiranje v okviru programov reform

1. Instrument spodbuja izvajanje programa reform vsake upravičenke z določitvijo plačilnih pogojev za sprostitev sredstev. Ti plačilni pogoji se uporabljajo za sredstva iz člena 6(2), točka (a), in člena 6(3) ter so v obliki ***merljivih*** kvalitativnih ali kvantitativnih ukrepov ***ter so povezani z doseganjem konkretnih mejnikov in ciljev.*** Ti ukrepi odražajo napredek pri specifičnih socialno-ekonomskih reformah, tudi na področju temeljev širitvenega procesa, ***vrednot Unije***, pravne države, ***pravosodja in temeljnih pravic***, povezanih z doseganjem različnih ciljev instrumenta, ki so navedeni v členu 3, v skladu z najnovejšim širitvenim svežnjem ***in poročilom o stanju pravne države.***

Izpolnjevanje plačilnih pogojev sproži popolno ali delno sprostitev sredstev, odvisno od stopnje njihovega izpolnjevanja ***in izpolnjevanja osnovnih pogojev iz člena 5.***
2. V zvezi s financiranjem, ki se izvaja prek sklada iz člena 19, izpolnjevanje plačilnih pogojev iz odstavka 1 pomeni predhodno potrditev. Sredstva se izplačajo po prejemu zahtevka za plačilo s strani upraviteljev skupnega sklada, ustanovljenega v naložbenem okviru za Zahodni Balkan za prejemanje prispevkov donatorjev.

Sredstva v okviru instrumenta ne podpirajo dejavnosti ali ukrepov, ki bi lahko ogrozili integriteto ali institucionalni okvir upravičenke, v skladu z njenim ustavnim redom in ustreznimi mednarodnimi obveznostmi.
3. Makrofinančna stabilnost, dobro javnofinančno poslovanje, preglednost in nadzor nad proračunom so splošni pogoji za plačila, ki jih je treba izpolniti za vsakršno sprostitev sredstev.

Člen 13

Vsebina programov reform

1. Programi reform vsebujejo zlasti naslednje elemente, ki se pojasnijo in utemeljijo:

- (a) ukrepe, ki predstavljajo **na potrebah temelječ**, skladen, celovit in ustrezno uravnotežen odziv na cilje iz člena 3 **v obliki merljivih mejnikov in ciljev**, vključno s strukturnimi reformami, naložbami in ukrepi za zagotovitev skladnosti z osnovnimi pogoji, če je to primerno;
- (aa) **ukrepe v zvezi s pravosodjem, bojem proti korupciji, goljufijam in organiziranemu kriminalu, zajete v pogajalskih poglavjih 23 in 24, upravljanjem javnih financ in notranjim nadzorom, zajete v pogajalskem poglavju 32, ter nadzorom državne pomoči, zajete v pogajalskem poglavju 8;**
- (b) obrazložitev, kako so ukrepi skladni s **splošnimi načeli iz člena 4 ter zahtevami**, strategijami, načrti in programi iz **členov 4 in 11**;
- (c) obrazložitev, v kolikšni meri naj bi ukrepi prispevali **█** :
- (i) **k krepitvi demokratičnih institucij, dobremu upravljanju, javni upravi in gradnji zmogljivosti, svobodi medijev in civilni družbi;**
- (ii) **k mednarodnemu pravosodju, dobrim sosedskim odnosom in spravi;**
- (iii) **k decentralizaciji in lokalnemu razvoju;**
- (iv) **k ciljem na področjih podnebja, biotske raznovrstnosti in okolja, zlasti z zblíževanjem s podnebnimi in okoljskimi standardi Unije ter skladnostjo z načelom, da se ne škoduje bistveno;**
- (v) **k socialni koheziji, vključno z napredkom pri doseganju socialnih in ekonomskih standardov Unije, zmanjševanju neenakosti, enakosti in vključevanju ranljivih skupin;**
- (vi) **k digitalni preobrazbi, inovacijam, izobraževanju, usposabljanju in zaposlovanju;**
- (vii) **k enakosti spolov ter opolnomočenju žensk in deklet, vključno z varstvom in spodbujanjem pravic žensk in deklet v skladu z akcijskimi načrti EU za enakost spolov ter ustreznimi sklepi Sveta in mednarodnimi konvencijami;**
- (viii) **k nediskriminaciji, strpnosti in spoštovanju pravic pripadnikov vseh manjšin, vključno z etničnimi in verskimi manjšinami ter skupnostjo LGBTI;**
- (ix) **k zagotavljanju zaščite žvižgačev;**
- (d) za reforme in naložbe, **pravno zavezujoč** okvirni **predhodni izračun stroškov in merljiv** časovni raspored ter predvidene plačilne pogoje za sprostitev sredstev v obliki kvalitativnih in kvantitativnih ukrepov, ki **so izraženi kot konkretni cilji in mejniki ter** jih je treba izvesti najpozneje do 31. avgusta 2027;
- (e) ureditve za učinkovito spremljanje, poročanje in ocenjevanje programa reform s strani upravičenke **z uporabo metodologij iz smernic za boljše pravno urejanje**, vključno s **predlaganimi merljivimi kvalitativnimi in kvantitativnimi ukrepi ter** ustreznimi kazalniki iz odstavka 2;

- (f) obrazložitev sistema upravičenke *in načrtovanih ukrepov* za učinkovito preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nepravilnosti, goljufij, korupcije, *korupcije na visoki ravni*, nasprotij interesov, *organiziranega kriminala in pranja denarja* ter izvrševanje pravil o nadzoru državne pomoči, *pa tudi predlaganih ukrepov za obravnavanje obstoječih pomanjkljivosti v prvih letih izvajanja programa reform*;
- (fa) *za pripravo, in če je mogoče, za izvajanje programov reform, povzetek postopka posvetovanja, opravljenega v skladu z nacionalnim pravnim okvirom, z ustreznimi deležniki, vključno z nacionalnimi parlamenti, lokalnimi in regionalnimi predstavniškimi telesi in organi, socialnimi partnerji in organizacijami civilne družbe, ter razlago o tem, kako se prispevek teh deležnikov odraža v programih reform*;
- (fb) *ureditve, katerih cilj je preprečiti dvojno financiranje iz instrumenta in drugih programov ali donatorjev Unije, zlasti podpore na podlagi Uredbe (EU) 2021/1529*;
- (fc) *informacije o dejanskih in načrtovanih prispevkih drugih donatorjev*;
- (fd) *obrazložitev, kako naj države upravičenke zagotovijo ustrezno raven zaščite finančnih interesov Unije z uporabo primerljivih standardov, kot so določeni v Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046 in drugi povezani zakonodaji Unije*;
- (fe) *določbe, s katerimi se prek preprostega javnega dostopa do informacij o razporeditvi sredstev instrumenta spodbujata preglednost in odgovornost*;
- (g) katere koli druge ustrezne informacije.

- I**
- 2a. *Programi reform temeljijo na rezultatih ter vključujejo kazalnike za ocenjevanje napredka pri doseganju določenih splošnih in specifičnih ciljev iz člena 3. Ti kazalniki temeljijo na mednarodno dogovorjenih ter že obstoječih kazalnikih v zvezi s politikami upravičenk. Kazalniki so v največji možni meri skladni tudi s ključnimi kazalniki uspešnosti, vključenimi v okvir za rezultate instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III), v okvir za merjenje rezultatov EFSD+ in v naložbeni okvir za Zahodni Balkan, ter vključujejo tudi kazalnike o posvetovanju in preglednosti. Kazalniki so opredeljeni, specifični, merljivi, dosegljivi, relevantni in časovno opredeljeni. Vsak kazalnik zagotovi kvantitativne in kvalitativne pragove, da se plačilni pogoji štejejo kot zadovoljivo izpolnjeni.*
- 2b. *Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov, da se dopolni ta uredba za določitev skupnih kazalnikov, ki se uporabljajo za poročanje o napredku ter spremljanje in ocenjevanje instrumenta za uresničitev splošnih in specifičnih ciljev.*

Člen 14

Ocena programov reform s strani Komisije

1. Komisija brez nepotrebnega odlašanja oceni ustreznost, celovitost in primernost programa reform vsake upravičenke ali, kadar je to ustrezno, vseh sprememb tega

programa. Komisija pri izvajanju ocene tesno sodeluje z zadevno upravičenko in lahko poda pripombe, zahteva dodatne informacije *ali upravičenko pozove, naj svoj program reform pregleda ali spremeni*.

2. Komisija pri ocenjevanju programov reform upošteva ustrezne razpoložljive analitične informacije o upravičenki, utemeljitev in elemente, ki jih je predložila upravičenka, kot je navedeno v členu 13, ter vse druge ustrezne informacije, kot so informacije iz člena 11.
3. Komisija pri ocenjevanju upošteva zlasti naslednja merila:
 - (a) ali je program reform *na potrebah temelječ*, ustrezen, celovit, skladen in ustrezno uravnotežen odziv na cilje iz člena 3;
 - (aa) *ali so program reform in njegovi ukrepi skladni z načeli, strategijami, načrti in programi iz členov 4 in 11;*
 - (b) ali je mogoče pričakovati, da bo program reform pospešil napredek pri premoščanju socialno-ekonomske vrzeli med upravičenko in Unijo ter tako okrepil gospodarski, socialni in okoljski razvoj upravičenke ter podpiral njeno približevanje standardom Unije, *zmanjšal neenakosti in okrepil socialno kohezijo;*
 - (c) ali je mogoče pričakovati, da bo program reform pospešil prehod upravičenk na trajnostna, podnebno nevtralna in vključujoča gospodarstva, odporna proti podnebnim spremembam, z izboljšanjem regionalne povezanosti, napredkom pri dvojnem, zelenem in digitalnem prehodu, vključno z biotsko raznovrstnostjo, *zmanjšanjem strateške odvisnosti* ter spodbujanjem *raziskav in* inovacij, izobraževanja, *usposabljanja, zaposlovanja* ter znanj in spretnosti ter širšega trga dela, *s posebnim poudarkom na mladih;*
 - (ca) *ali so ukrepi iz programa reform združljivi z načeloma, da se ne škoduje bistveno in da nihče ne sme biti zapostavljen;*
 - (cb) *ali se lahko pričakuje, da bo program reform spodbujal:*
 - (i) *demokratske institucije, dobro upravljanje, javno upravo in gradnjo zmogljivosti, svobodo medijev in civilno družbo;*
 - (ii) *mednarodno pravosodje, dobre sosedske odnose in spravo;*
 - (iii) *decentralizacijo in lokalni razvoj;*
 - (iv) *enakost spolov ter opolnomočenje žensk in deklet,*
 - (v) *nediskriminacijo, strpnost in spoštovanje pravic pripadnikov vseh manjšin, vključno z etničnimi in verskimi manjšinami ter skupnostjo LGBTI;*
 - (vi) *zaščito žvižgačev;*
 - (d) ali je mogoče pričakovati, da bo program reform dodatno okrepil temelje širitvenega procesa, kot so opredeljeni v členu 3(2), točka (i);
 - (e) ali program reform *spoštuje ustrezne osnovne pogoje in plačilne pogoje;*

- (f) ali so plačilni pogoji, ki jih predlaga upravičenka, ustrezni in ambiciozni, skladni z oceno iz najnovejšega širitvenega svežnja ter dovolj smiselni in jasni, da omogočajo ustrezno sprostitvev sredstev v primeru njihovega izpolnjevanja, ter ali so predlagani kazalniki za poročanje ustrezni in zadostni za spremljanje napredka pri doseganju splošnih ciljev in poročanje o njem;
 - (g) ali se pričakuje, da bodo ureditve, ki jih je predlagala upravičenka, učinkovite za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nepravilnosti, goljufij, korupcije in nasprotja interesov, **organiziranega kriminala in pranja denarja ter učinkovito preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki vplivajo na sredstva** v okviru instrumenta, ter bodo zagotovile, da ne bo dvojnega financiranja iz instrumenta in drugih programov Unije, **zlasti podpore na podlagi Uredbe (EU) 2021/1259**, ter od drugih donatorjev;
 - (ga) **ali se pričakuje, da bodo ureditve, ki jih predlaga upravičenka, zagotovile ustrezno raven zaščite finančnih interesov Unije z uporabo primerljivih standardov, kot so določeni v Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046;**
 - (gb) **ali program reform učinkovito odraža prispevke ustreznih deležnikov, vključno z nacionalnimi parlamenti, lokalnimi in regionalnimi predstavniškimi telesi in organi, socialnimi partnerji in organizacijami civilne družbe.**
4. Komisiji lahko pri ocenjevanju programov reform, ki so jih predložile upravičenke, pomagajo **neodvisni** strokovnjaki.
- 4a. **Komisija od upravičenke zahteva, da pregleda ali spremeni svoj program reform za odpravo morebitnih tveganj, kadar rezultat njene ocene pokaže, da niso izpolnjena nekatera ali vsa merila iz člena, odstavek 3. Takšna revizija bi bila usklajena s postopkom odobritve čezmejnih programov, v katerih sodelujejo upravičenke.**

Člen 15

Delegirani akt o dopolnilnih določbah

1. V primeru pozitivne ocene programa **█** reform, ki ga je upravičenka predložila v skladu s členom 14, ali, kadar je to ustrezno, njegovo spremembo, predloženo v skladu s členom 16, **se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejetje delegiranega akta** v skladu s **členom 26 za dopolnitev te uredbe z določbami, ki določajo zadeve iz odstavkov 2 in 3 tega člena █**.
2. V **delegiranem aktu se navedejo potrebne** reforme, ki jih mora izvesti upravičenka, **posamična** naložbena področja, ki jih je treba podpreti, in **█** pogoji za **plačila, ki izhajajo iz** programa reform, vključno z okvirnim časovnim razporedom **ter mejniki in cilji, potrebnimi za izplačilo zneskov iz člena 6(1), točki (a) in (2). Ta delegirani akt bo ključni instrument pri usmerjanju ukrepov upravičenke k izpolnjevanju dogovorjenih ciljev ter zagotavljanju odgovornosti in napredka v procesu reform.**
3. V **delegiranem aktu** se določijo tudi:
 - (a) okvirni znesek skupnih sredstev, ki so na voljo upravičenki, in načrtovani obroki, ki se sprostijo, vključno s predhodnim financiranjem, strukturirani v skladu s

členom 13, ko upravičenka zadovoljivo izpolnjuje ustrezne plačilne pogoje v obliki kvalitativnih in kvantitativnih ukrepov, opredeljenih v zvezi z izvajanjem programa reform;

- (b) razdelitev na podporo v obliki posojila in nepovratno ;podporo po obrokih financiranja;
- (c) rok, do katerega je treba izpolniti pogoje za končno plačilo za reforme;
- (d) ureditve in časovni raspored spremljanja, poročanja in izvajanja programa reform, ***zlasti sodelovanje nacionalnih parlamentov držav upravičenk in drugih deležnikov***, po potrebi vključno z ukrepi, potrebnimi za uskladitev s členom 24;
- (e) kazalniki iz člena 13(2) za ocenjevanje napredka pri doseganju splošnih in specifičnih ciljev iz člena 3;
- (ea) ***ocena osnovnih pogojev iz člena 5, ki jo opravi Komisija;***
- (eb) ***ureditve za delna plačila, pri katerih se natančno navede delež vsakega ustreznega plačilnega pogoja v vsakem obroku, ki naj bi bil sproščen;***
- (ec) ***kako se oceni razveljavitev ukrepov ali neizpolnjevanje osnovnih pogojev po zaključku instrumenta;***
- (ed) ***Obveznost upravičenca, da predloži finančno jamstvo, sprejemljivo za računovodjo Komisije, v višini 5 % finančnih sredstev programa reform, ki je izvršljivo na zahtevo Komisije, če oceni, da je upravičenka po koncu obdobja izvajanja instrumenta razveljavila vsaj en ukrep iz programa reform.***

Člen 16

Spremembe programov reform

1. Če upravičenka zaradi objektivnih okoliščin delno ali v celoti ne more več uresničiti programa reform, vključno z ustreznimi plačilnimi pogoji, lahko predlaga spremenjen program reform. V tem primeru lahko upravičenka na Komisijo naslovi obrazloženo zahtevo za spremembo ***delegirane akta*** iz člena 15(1).
2. Komisija lahko, ***po tem, ko obvesti Evropski parlament in Svet***, spremeni ***delegirani akt***, zlasti da bi upoštevala spremembo razpoložljivih zneskov v skladu z načeli iz člena 21.
3. Če Komisija meni, da razlogi, ki jih je navedla upravičenka, upravičujejo spremembo programa reform, brez nepotrebnega odlašanja oceni spremenjeni program v skladu s členom 14 in lahko spremeni ***delegirani akt*** iz člena 15(1).
4. Komisija lahko s spremembo sprejme roke za plačilne pogoje do vključno leta 2028. To ne vpliva na končni rok iz člena 21(8).

Člen 17

Sporazum o posojilih, najemanje in dajanje posojil

1. Za financiranje podpore v okviru instrumenta, ki je v obliki posojil, se na Komisijo prenese pooblastilo, da si v skladu s členom 220a Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 na kapitalskih trgih ali od finančnih institucij v imenu Unije izposodi potrebna sredstva.
2. Z odstopanjem od člena 220(4) finančne uredbe se lahko izplačila posojila izvedejo prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan v imenu upravičenke. Izterjani zneski se prenesejo na upravičenko.
3. Komisija z upravičenko sklene posojilno pogodbo. V posojilni pogodbi se določijo najvišji znesek posojila, obdobje razpoložljivosti in podrobni pogoji podpore v okviru instrumenta v obliki posojil. Trajanje posojil ne sme biti daljše od 40 let od podpisa posojilne pogodbe.

Posojilna pogodba z odstopanjem od člena 220(5) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 dodatno vsebuje znesek predhodnega financiranja in pravila o obračunavanju predhodnega financiranja. ***Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu sočasno posreduje naslednje elemente:***

(a) znesek posojila v eurih;

(b) povprečen rok zapadlosti posojila;

(c) formulo za izračun cene in obdobje razpoložljivosti posojila;

(d) največje število obrokov ter jasen in podroben načrt odplačevanja.

Kar zadeva zneske posojil, izvedene prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan, posojilna pogodba med drugim:

- (a) določa, da upravičenka nepreklicno in brezpogojno pooblašča Komisijo, da izvede izplačila subjektu, ki izvaja sklad, na zahtevo tega subjekta, in da je Komisija oproščena svojih plačilnih obveznosti do upravičenke s plačilom navedenemu subjektu;
- (b) določa obveznost upravičenke, da krije stroške izvajanja in vse pristojbine za izvajanje sklada pod pogoji, dogovorjenimi med Komisijo in subjektom, ki izvaja sklad.

3a. Sporazum o posojilih se sočasno posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu.

Člen 18

Oblikovanje rezervacij

1. V skladu s členom 211(1) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 se rezervacije za posojila na podlagi te uredbe oblikujejo v višini 9 % ob dajanju na voljo sredstev iz člena 6(3) te uredbe. Oblikovanje rezervacij se zasnjuje iz sredstev iz člena 6(2), točka (a).

Proračunske obveznosti za oblikovanje rezervacij se prevzamejo do 31. decembra 2027. Z odstopanjem od zadnjega stavka člena 211(2) Uredbe (EU, Euratom)

2018/1046 se oblikovanje rezervacij plačuje postopoma in je v celoti vzpostavljeno najpozneje, ko so posojila v celoti izplačana.

2. Oblikovanje rezervacij se plača v skupni sklad za rezervacije **prek posebne proračunske vrstice**. Zajema lahko tudi posojila za makrofinančno pomoč v skladu s členom 31(5) Uredbe (EU) 2021/947. Stopnja rezervacij se pregleda vsaj **enkrat letno** od začetka veljavnosti te uredbe.
3. Na Komisijo se v skladu s členom 26 prenese pooblastilo za sprejetje delegiranega akta za spremembo stopnje rezervacij ob uporabi meril iz člena 211(2) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046. **Komisija o rezultatih pregleda obvesti Evropski parlament in Svet.**

Člen 19

Izvajanje naložbenih projektov in programov v naložbenem okviru za Zahodni Balkan

1. Da bi izkoristili vzvod finančne podpore EU za privabljanje dodatnih naložb, se naložbe v infrastrukturo, ki podpirajo programe reform, izvajajo prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan.
2. V **delegiranem aktu** iz člena 15 se določi znesek sredstev, ki se dajo na voljo za uporabo v naložbenem okviru za Zahodni Balkan.
3. Komisija predloži ustrezne predloge naložbenih projektov ali programov v mnenje operativnemu odboru naložbenega okvira za Zahodni Balkan iz člena 35(8) Uredbe (EU) 2021/947 po sprejetju sklepa iz člena 21(3).
4. Vsaj 37 % nepovratne finančne podpore, usmerjene prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan, je namenjenih podnebnim ciljem, **in sicer na podlagi izračuna v skladu s Prilogo VI k Uredbi (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta**¹.
5. Financiranje v okviru instrumenta, zagotovljeno iz finančnih sredstev iz člena 6(2), točka (a), se po odbitku zneska rezervacij izvaja s posrednim upravljanjem, pri čemer se upošteva nabor naložb, in se postopoma zagotavlja s prispevki, vplačanimi v skupni sklad, ustanovljen v naložbenem okviru za Zahodni Balkan za prejemanje prispevkov donatorjev.
6. To financiranje ni na voljo za naložbe, ki jih podpira skupni sklad, dokler ni sprejet sklep iz člena 21(3).
7. Financiranje v okviru instrumenta, zagotovljeno s posojili iz člena 6(5), se da na voljo prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan na podlagi posojilne pogodbe med Komisijo in upravičenkami v skladu s členom 17(2). Skupaj za vse posojilne pogodbe upravitelji skupnega sklada iz člena 12(2) Komisiji predložijo največ dvanajst zahtevkov za izplačilo na leto. Naložbeni projekti in programi lahko prejmejo podporo iz dveh virov financiranja iz odstavka 1 ter iz drugih programov in instrumentov Unije, če taka podpora iz različnih virov, programov in instrumentov zagotavlja dodatnost in ne krije istih stroškov. **Komisija za vsak naložbeni projekt ali program operativnemu**

¹ **Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 057, 18.2. 2021, str. 17).**

odboru naložbenega okvira za Zahodni Balkan zagotovi podrobno oceno njegove dodane vrednosti in dodatnosti, sinergij in dopolnjevanja z drugimi programi Unije, zlasti s podporo, zagotovljeno na podlagi Uredbe (EU) 2021/1529, ter ureditve, sprejete za preprečevanje podvajanja pomoči in dvojnega financiranja.

Člen 20

Predhodno financiranje

1. Upravičenka lahko po predložitvi programa reform Komisiji zahteva sprostitev predhodnega financiranja v višini do 7 % skupnega zneska, predvidenega v okviru tega instrumenta v skladu s členom 6(4).

Predhodno financiranje ni na voljo v primeru pomanjkljivosti v kontrolnem sistemu upravičenke, ki se obravnavajo s posebnimi ukrepi iz programa reform, kot je opisan v členu 13(1)(f).

2. Komisija lahko sprostijo zahtevano predhodno financiranje po sprejetju *delegiranega akta* iz člena 15 ter začetku veljavnosti *okvirnega* sporazuma in zadevne posojilne pogodbe. Sredstva se sprostijo v skladu s prvim stavkom člena 21(3) in ob upoštevanju osnovnih pogojev iz člena 5, *ki jih Komisija izrecno oceni pred delegiranim aktom.*
3. Komisija določi časovni okvir za izplačilo predhodnega financiranja, ki se lahko izplača v eni ali več tranšah.

Člen 21

Ocena izpolnjevanja plačilnih pogojev, zadržanje, zmanjšanje in prerazporeditev sredstev, pravila o plačilih

1. Upravičenka dvakrat letno predloži ustrezen utemeljen zahtevek za sprostitev sredstev v zvezi z izpolnjenimi plačilnimi pogoji, povezanimi s kvantitativnimi in kvalitativnimi ukrepi.
2. Komisija *v sodelovanju z Evropskim parlamentom in Svetom pripravi smernice za oceno*, ali je upravičenka zadovoljivo izpolnila plačilne pogoje, določene *v delegiranem aktu* iz člena 15(1), *na podlagi informacij, ki jih prejme upravičenka, in, če so na voljo, ustreznih podatkov, ki so jih predložili organi držav članic EU, OLAF in Evropsko računsko sodišče.* Zadovoljivo izpolnjevanje teh plačilnih pogojev predpostavlja, da upravičenka ni razveljavila ukrepov, povezanih z istimi reformami, za katere je bila upravičenki s predhodnimi sklepi priznana zadovoljiva izpolnitev. Komisiji lahko pomagajo strokovnjaki.
3. Če Komisija oceni, da so vsi veljavni pogoji izpolnjeni, brez nepotrebnega odlašanja sprejme sklep o odobritvi sprostitev sredstev, v zvezi s katerimi so ti pogoji določeni. *Komisija pred sprejetjem sklepa svojo oceno posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu ter se z njima posvetuje.* S tem sklepom se v skladu z razdelitvijo iz člena 6(4) določi znesek sredstev, ki se dajo na voljo kot finančna pomoč in se posredujejo neposredno v državni proračun, ter znesek, ki se da na voljo prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan. V zvezi s tema zneskoma se sklep šteje za pogoj iz člena 12 za znesek sredstev, ki se dajo na voljo kot finančna pomoč, ki se posreduje neposredno v

državni proračun, in predhodno potrditev iz člena 12 za znesek, ki se da na voljo prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan.

4. Če Komisija negativno oceni izpolnjevanje katerih koli pogojev glede na okvirni časovni razpored, se sprostitev sredstev, ki ustrezajo tem pogojem, zadrži. **Komisija pred sprejetjem sklepa svojo oceno posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu.** Zadržani zneski se lahko sprostijo šele, ko upravičenka v okviru naknadnega zahtevka za sprostitev sredstev ustrezno utemelji, da je sprejela potrebne ukrepe za zagotovitev zadovoljivega izpolnjevanja ustreznih pogojev.
5. Če Komisija ugotovi, da upravičenka v 12 mesecih od prvotne negativne ocene iz odstavka 6 ni sprejela potrebnih ukrepov, sorazmerno zmanjša znesek nepovratne finančne podpore in posojila glede na del, ki ustreza zadevnim plačilnim pogojem. V prvem letu izvajanja se uporabi rok 24 mesecev, ki se šteje od prvotne negativne ocene iz odstavka 6. Upravičenka lahko predloži pripombe v dveh mesecih po obvestilu o ugotovitvah Komisije.
6. Vsak znesek, ki ustreza plačilnim pogojem, ki niso bili izpolnjeni do 31. decembra 2028, se ne izplača upravičenkam in se sprost ali umakne iz razpoložljivega zneska podpore v obliki posojila, kot je ustrezno.
7. Komisija lahko zmanjša znesek nepovratne finančne podpore, tudi s pobotom v skladu s členom 102 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, ali posojila v primeru ugotovljenih nepravilnosti, goljufij, korupcije in navzkrižij interesov, ki škodijo finančnim interesom Unije in jih upravičenka ni odpravila, ali resnih pomislekov v zvezi z njimi ali v primeru hude kršitve obveznosti, ki izhajajo iz **okvirnih** sporazumov ali posojilnih pogodb, tudi na podlagi informacij, ki jih predložita urad OLAF **in Evropsko računsko sodišče, ali na podlagi poročil revizijskega odbora iz člena 22a. Evropski parlament in Svet sta obveščena o taki odločitvi.**
8. Komisija se lahko odloči, da kateri koli znesek, zmanjšan v skladu z odstavkom 6 ali 7, prerazporedi med ostale upravičenke instrumenta s spremembo **delegiranega akta** iz člena 15(1). **Komisija svojo oceno posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu pred sprejetjem kakršne koli odločitve o prerazporeditvi finančne podpore. Komisija pri prerazporeditvi takšne finančne podpore uporabi metodologijo iz Priloge in upošteva absorpcijsko sposobnost upravičenk, pri čemer se opira na jasna in pregledna merila. Komisija zagotovi tudi tehnično pomoč za obravnavo pomanjkanja absorpcijskih sposobnosti upravičenk.**
9. Z odstopanjem od člena 116(2) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 začne rok za plačilo iz člena 116(1), točka (a), Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 za del financiranja v okviru instrumenta, ki se izplača kot finančna pomoč in se posreduje neposredno v državne proračune upravičenk, teči od datuma obvestila o sklepu, s katerim se odobri izplačilo upravičenki v skladu z odstavkom 4 tega člena.
10. Člen 116(5) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 se ne uporablja za plačila v obliki finančne pomoči, ki se posreduje neposredno v državne proračune upravičenk v skladu s tem členom in členom 22 te uredbe.

11. Izplačevanje sredstev v okviru tega instrumenta se izvaja glede na razpoložljiva sredstva *in v skladu z letnim proračunskim postopkom*. Plačila sredstev se izvedejo v obrokih. Obrok se lahko izplača v eni ali več tranšah.
12. Znesek, ki se da na voljo v obliki finančne pomoči in se posreduje neposredno v državni proračun, se izplača na podlagi sklepa iz odstavka 3 v skladu s posojilno pogodbo.
13. Izplačilo kakršnega koli zneska podpore v obliki posojil, bodisi neposredno v državni proračun bodisi prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan, se izvede na podlagi predložitve zahtevka upravičenke za plačilo v obliki, določeni v posojilni pogodbi.
14. Znesek, ki se da na voljo prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan, se izplača na podlagi sklepa iz odstavka 3, po prejemu zahtevka za plačilo iz odstavka 13 in po prejemu zahtevka za plačilo s strani upraviteljev skupnega sklada, ustanovljenega v naložbenem okviru za Zahodni Balkan za prejemanje prispevkov donatorjev.

POGLAVJE IV

Zaščita finančnih interesov Unije

Člen 22

Zaščita finančnih interesov Unije

1. Komisija in upravičenke pri izvajanju instrumenta sprejmejo vse ustrezne ukrepe za zaščito finančnih interesov Unije, pri čemer upoštevajo načelo sorazmernosti in posebne pogoje, pod katerimi bo instrument deloval, osnovne pogoje iz člena 5(1) ter pogoje iz posebnih *okvirnih* sporazumov, zlasti v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in odpravljanjem goljufij, korupcije, navzkrižij interesov in nepravilnosti *ter preiskovanjem in pregonom kaznivih dejanj, ki vplivajo na sredstva, zagotovljena v okviru instrumenta*. Vsaka upravičenka se zaveže, da se bo s *trdnim pravnim okvirom in z uporabo kazenskega prava borila proti goljufijam, s čimer bo zagotovila izvajanje* uspešnih in učinkovitih sistemov upravljanja in kontrol ter zagotovila, da bo neupravičeno izplačane ali nepravilno porabljene zneske mogoče izterjati. *Upravičenke se tudi zavežejo, da bodo zagotovile, da bodo pristojni nacionalni organi brez odlašanja obravnavali prošnje EJT in pristojnih organov držav članic za vzajemno pravno pomoč in izročitev v zvezi s kaznivimi dejanji, ki vplivajo na sredstva v okviru instrumenta*.
2. *Okvirni* sporazum določa obveznosti upravičenke, da:
 - (a) redno preverja, ali je bilo zagotovljeno financiranje uporabljeno v skladu z veljavnimi pravili, zlasti v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in odpravljanjem goljufij, korupcije, navzkrižij interesov in nepravilnosti;
 - (aa) *zaščiti žvižgače*;
 - (b) sprejme ustrezne ukrepe za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje goljufij, korupcije, navzkrižij interesov in nepravilnosti *ter preiskovanje in pregon*

kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, da se odkrije in prepreči dvojno financiranje in uvede sodne postopke za izterjavo nepravilno dodeljenih sredstev, med drugim v zvezi z vsemi ukrepi za izvajanje reform in naložbenih projektov ali programov v okviru programov reform, **ter nemudoma sprejmejo ustrezni ukrepi za obravnavanje prošelj EJT in pristojnih organov držav članic za vzajemno pravno pomoč v zvezi s kaznivimi dejanji, ki vplivajo na sredstva v okviru instrumenta**; določi obveznost za **pristojne nacionalne organe, da po potrebi poročajo EJT o vseh kaznivih ravnanjih, ki vplivajo na sredstva iz instrumenta**;

- (c) za namene odstavka 1 tega člena, zlasti za preverjanje uporabe sredstev v zvezi z izvajanjem reform iz programov reform, zagotovi zbiranje ustreznih podatkov o osebah in subjektih, ki prejemajo sredstva, **vključno z informacijami o dejanskem lastništvu**, za izvajanje ukrepov iz programa reform na podlagi poglavja III, ter dostop do teh podatkov **v skladu z načeli Unije o varstvu podatkov in veljavnimi pravili o varstvu podatkov**;
- (d) izrecno pooblasti Komisijo, urad OLAF, Računsko sodišče in, kadar je to ustrezno, EJT za izvrševanje njihovih pravic, kot je določeno v členu 129 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.
- (da) v interoperabilni informacijski sistem, ki ga zagotovi Komisija, vnaša vse informacije v zvezi z izvajanjem projekta, zlasti v zvezi z uspešnostjo in finančnim izvajanjem ter končnimi prejemniki;**
- (db) zahtevku za plačilo priloži:**
 - (i) izjavo o upravljanju, da so bili ob podpori skladov izpolnjeni ustrezni plačilni pogoji, da so informacije, predložene v zahtevku za plačilo, popolne, točne in zanesljive ter da vzpostavljeni kontrolni sistemi dajejo potrebna zagotovila, da so bila ali bodo sredstva upravljana v skladu z vsemi veljavnimi pravili;**
 - (ii) seznam vseh ukrepov za izvajanje instrumenta, vključno z opisom ukrepov s skupnim zneskom dodatnega nacionalnega financiranja teh ukrepov in projektov, kadar je ustrezno, ter navedbo zneska sredstev, izplačanih iz okvira in iz drugih skladov Unije, vključno s sredstvi, prerazporejenimi iz drugih programov Unije;**
 - (iii) povzetek opravljenih revizij, vključno z ugotovljenimi pomanjkljivostmi in morebitnimi sprejetimi korektivnimi ukrepi;**
- (dc) za namene revizije, kontrole in razrešnice:**
 - (i) vzdržuje in omogoča dostop pristojnih organov Unije, vključno z organom za razrešnico, do:**
 - podrobne evidence o sprejetih izvedbenih ukrepih, vključno z informacijami o nacionalnih postopkih dodeljevanja in pogodbah s posredniki in prejemniki, po potrebi z navedbo skupnega zneska kakršnega koli nacionalnega sofinanciranja, drugih nacionalnih**

prispevkov ali drugih prispevkov v okviru instrumenta ali iz drugih skladov Unije, ter

- dokazov o povezavi med nepovratnimi sredstvi, nepovratno finančno podporo ali prejetimi posojili in stroški, nastalimi zaradi doseganja kazalnikov.

3. *Okvirni sporazum določa tudi pravico Komisije, da sorazmerno zmanjša podporo, ki se zagotavlja v okviru instrumenta, in izterja vse zneske, porabljene za doseganje ciljev instrumenta, ali zahteva predčasno odplačilo posojila v primeru nepravilnosti, goljufij, korupcije in navzkrižij interesov, ki škodijo finančnim interesom Unije in jih upravičenka ni odpravila, ali v primeru hude kršitve obveznosti, ki izhaja iz takih sporazumov. Komisija pri odločanju o znesku izterjave in zmanjšanja ali znesku, ki ga je treba predčasno odplačati, upošteva načelo sorazmernosti ter resnost nepravilnosti, goljufije, korupcije ali navzkrižja interesov, ki škodi finančnim interesom Unije, ali kršitve obveznosti. Upravičenki se omogoči predložitev pripomb, še preden se izvede zmanjšanje ali zahteva predčasno odplačilo.*
4. *Osebe in subjekti, ki izvršujejo sredstva v okviru instrumenta, Komisiji in uradu OLAF prek namenskega digitalnega orodja, opremljenega z ustreznimi zaščitnimi ukrepi za žvižgače, nemudoma poročajo o vseh domnevnih primerih goljufije, korupcije, navzkrižja interesov in nepravilnosti, ki škodijo finančnim interesom Unije.*
- 4a. *Mesečno posodabljanje končnih prejemnikov sredstev iz instrumenta se opravi v javno dostopnem enotnem spletnem portalu v skladu z načelom iz člena 4(7). Komisija upravičenkam zagotovi platformo za objavo teh informacij in jih daje na voljo na interaktivnem zemljevidu.*

Člen 22a Revizijski odbor

1. *Komisija ustanovi revizijski odbor, preden upravičenke predložijo prvi zahtevek za plačilo.*
2. *Revizijski odbor sestavljajo neodvisni člani, ki jih imenuje Komisija. Komisija lahko k sodelovanju pri dejavnostih revizijskega odbora povabi predstavnike držav članic in druge donatorje.*
3. *Najmanj petino revizijskega odbora sestavljajo državljani upravičenk z dokazano visoko strokovno usposobljenostjo in integriteto, ki nimajo osebnih ali poklicnih vezi z organi ali uradniki upravičenk, ter preverljivo neodvisni mednarodni strokovnjaki z dokazanimi izkušnjami pri razumevanju gospodarstva in političnega sistema upravičenk.*
4. *Revizijski odbor svoje naloge opravlja popolnoma nepristransko in deluje v skladu z najboljšimi veljavnimi mednarodnimi praksami in standardi. Deluje brez poseganja v pristojnost Komisije, urada OLAF, Računskega sodišča, in kjer je to primerno, EJT.*
5. *Revizijski odbor imenuje neodvisnega zunanjega revizorja, ki predloži letno izjavo o zanesljivosti v zvezi z izjavami organov upravičenk, ki spremljajo zahtevek za plačilo. Odbor odobri tudi letni delovni načrt neodvisnega zunanjega revizorja.*

6. *Revizijski odbor odloči o priporočilih Komisiji in organom upravičenk glede zneskov, ki jih je treba izterjati na podlagi ugotovitev neodvisnega zunanjsega revizorja, ter o teh priporočilih obvesti Komisijo in organe upravičenk.*
7. *Revizijski odbor zagotavlja reden dialog in sodelovanje z Evropskim računskim sodiščem ter vrhovnimi revizijskimi institucijami držav Zahodnega Balkana.*
8. *Revizijski odbor, njegovi člani in osebje pri opravljanju svojih nalog ne zahtevajo ali sprejemajo navodil od vlad upravičenk ali njihovih institucij, organov, uradov ali agencij. Pri izbiri njegovega osebja, vodstva in proračuna veljajo stroga jamstva neodvisnosti.*
9. *Revizijski odbor pomaga Komisiji v boju proti slabemu upravljanju sredstev Unije v okviru instrumenta ter zlasti proti goljufijam, korupciji, navzkrižju interesov in nepravilnostim, nastalim v zvezi z vsemi zneski, porabljenimi za doseganje ciljev instrumenta.*
10. *V ta namen revizijski odbor redno poroča Komisiji in ustreznim odborom Evropskega parlamenta in Sveta, Komisiji pa tudi nemudoma posreduje vse informacije, ki jih pridobi ali s katerimi je seznanjen, o ugotovljenih primerih slabega upravljanja javnih sredstev, nastalih v zvezi z zneski, porabljenimi za doseganje ciljev instrumenta, tudi o njegovi uspešnosti, ali resnih pomislekih v zvezi z njimi. V skladu s členom 24(1) Uredbe (EU) 2017/1939 revizijski odbor poroča EJT o vsakem kaznivem ravnanju, v zvezi s katerim bi slednje lahko izvajalo svojo pristojnost. Poleg tega revizijski odbor sprejme priporočila za upravičenke v vseh primerih, v katerih po njegovem mnenju njihovi pristojni organi niso sprejeli ukrepov za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje goljufij, korupcije, navzkrižij interesov in nepravilnosti, ki so vplivali ali bi lahko resno vplivali na dobro finančno poslovanje odhodkov, ki se financirajo v okviru instrumenta, in v vseh primerih ugotovljenih pomanjkljivosti, ki vplivajo na oblikovanje in delovanje sistema kontrol, ki so ga vzpostavili organi upravičenk. Upravičenka izvede taka priporočila ali pa utemelji, zakaj tega ni storila. Poročila in informacije revizijskega odbora se pošljejo tudi uradu OLAF in, kjer je to primerno, EJT in se lahko posredujejo ustreznim organom upravičenk, zlasti če morajo sprejeti ukrepe za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje goljufij, korupcije, navzkrižij interesov in nepravilnosti, vključno z uspešnostjo, ter za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije.*
11. *Revizijski odbor ima dostop do informacij, podatkovnih zbirk in registrov, ki jih potrebuje za opravljanje svojih nalog. V okvirnem instrumenta iz člena 9 se določijo pravila in podrobnosti v zvezi s tem, kako revizijski odbor dostopi do ustreznih informacij in kako mu upravičenke zagotavljajo take informacije.*
12. *Revizijski odbor lahko Komisiji pomaga pri podpori upravičenkam, in sicer z dejavnostmi za krepitev zmogljivosti na področju boja proti slabemu upravljanju javnih sredstev.*
13. *Delovanje revizijskega odbora se financira na podlagi člena 6(2), točka (b), vključno s financiranjem imenovanega neodvisnega zunanjsega revizorja.*

Člen 23

Vloga nacionalnih notranjih sistemov in nacionalnih revizijskih organov

1. Za del financiranja v okviru instrumenta, ki se izplača kot finančna pomoč in se posreduje neposredno v državne proračune upravičenk, se Komisija opira na obstoječe in izboljšane sisteme notranjih kontrol upravičenk, vključno z nacionalnimi revizijskimi organi in, kadar je to ustrezno, službami za usklajevanje boja proti goljufijam vsake upravičenke, ustanovljenimi v okviru instrumenta za predpristopno pomoč, **pa tudi na lokalni civilni nadzor, ki ga omogočajo ukrepi za preglednost v skladu s standardi Unije.**

V programih reform se v prvih letih izvajanja prednostno obravnavajo reforme, povezane s pogajalskim poglavjem 32, zlasti glede upravljanja in notranjega nadzora javnih financ ter boja proti goljufijam, skupaj s poglavjema 23 in 24, zlasti v zvezi s pravosodjem, korupcijo in organiziranim kriminalom, ter poglavjem 8, zlasti v zvezi z nadzorom državne pomoči.

2. Upravičenke o vsakršnih nepravilnostih, vključno z goljufijami, ki so bile predmet prve upravne ali sodne ugotovitve, nemudoma poročajo **revizijskemu odboru in Komisiji** in Komisijo obveščajo o poteku vseh upravnih in pravnih postopkov v zvezi s takimi nepravilnostmi. Takšno poročanje poteka z elektronskimi sredstvi, in sicer z uporabo sistema za upravljanje nepravilnosti, ki ga je vzpostavila Komisija.
3. Subjekti iz odstavka 2 vzdržujejo reden dialog z **revizijskim odborom**, Evropskim računskim sodiščem, uradom OLAF in po potrebi EJT.
4. Komisija lahko izvede podrobne preglede sistemov izvrševanja državnega proračuna na podlagi ocene tveganja in dialoga z nacionalnimi revizijskimi organi ter **po posvetovanju z revizijskim odborom** izda priporočila za izboljšave sistemov.
5. Komisija lahko sprejme priporočila za upravičenko v vseh primerih, v katerih pristojni organi po njenem mnenju niso sprejeli potrebnih ukrepov za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje goljufij, korupcije, navzkrižij interesov in nepravilnosti, ki so vplivali, ali za katere obstaja resna nevarnost, da bodo vplivali na dobro finančno poslovanje odhodkov, ki se financirajo v okviru instrumenta, in v vseh primerih ugotovljenih pomanjkljivosti, ki vplivajo na zasnovo in delovanje sistema kontrol, ki so ga vzpostavili organi. Zadevna upravičenka izvede taka priporočila ali pa utemelji, zakaj tega ni storila.

POGLAVJE V

Spremljanje, poročanje in ocenjevanje

Člen 24

Spremljanje in poročanje

1. Komisija spremlja izvajanje instrumenta in ocenjuje doseganje ciljev iz člena 3. Spremljanje izvajanja je ciljno usmerjeno in sorazmerno z dejavnostmi, izvedenimi v

okviru instrumenta. Pričakuje se, da bodo kazalniki iz člena 13(2) prispevali k spremljanju instrumenta s strani Komisije.

2. **Okvirni** sporazum iz člena 9 določa pravila in načine poročanja upravičenk Komisiji za namene iz odstavka 1.
3. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži letno poročilo o napredku pri doseganju ciljev te uredbe *in upoštevanju splošnih načel iz člena 4. To poročilo vključuje oceno dodatnosti in dodane vrednosti instrumenta, oceno sinergij in dopolnjevanja med podporo, zajeto v okviru instrumenta, in Uredbo (EU) 2021/1529 za vsakega od splošnih in specifičnih ciljev iz člena 3 te uredbe, ter opis ureditev in ukrepov, ki jih je Komisija sprejela za preprečevanje dvojnega financiranja, da bi zaščitila proračun Unije.*
4. Komisija poročilo iz odstavka 3 predloži odboru iz člena 27.

Člen 24a

Preglednica kazalnikov instrumenta

1. **Komisija pripravi preglednico kazalnikov instrumenta za Zahodni Balkan (v nadaljnjem besedilu: preglednica kazalnikov), ki prikazuje napredek pri izvajanju programov reform upravičenk pri vsakem od ciljev iz člena 3. Preglednica kazalnikov predstavlja sistem poročanja o smotrnosti instrumenta.**
2. **Na Komisijo se v skladu s členom 26 prenese pooblastilo za sprejetje delegiranega akta za dopolnitev te uredbe z opredelitvijo podrobnih elementov preglednice kazalnikov, da se prikaže napredek pri izvajanju instrumenta iz odstavka 1 tega člena.**
3. **Preglednica kazalnikov začne delovati do decembra 2024, Komisija pa jo redno posodablja, takoj ko so na voljo informacije o smotrnosti in drugi bistveni dokumenti iz člena 24a(4). Preglednica kazalnikov se objavi na spletnem mestu ali spletnem portalu.**
4. **V preglednici kazalnikov so predstavljeni tudi ključni dokumenti, kot so program reform, ocene Komisije o programu reform, zahtevki upravičencev za plačilo, ocena Komisije o izpolnjevanju plačilnih pogojev, sklep programa reform in sklepi o odobritvi sprostitev sredstev.**
5. **V preglednici kazalnikov so predstavljene tudi informacije o končnih prejemnikih sredstev iz tega instrumenta.**

Člen 25

Ocena instrumenta

1. Komisija po 31. decembru 2027, vendar najpozneje do 31. decembra 2031 z **neodvisnim zunanjim ocenjevanjem** izvede naknadno oceno uredbe. V tej naknadni oceni se oceni prispevek Unije k doseganju ciljev te uredbe. **Pri tem neodvisnem zunanjem ocenjevanju Komisija ustrezno upošteva predloge Evropskega parlamenta ali Sveta.**

2. Ta naknadna ocena temelji na načelih dobre prakse Odbora za razvojno pomoč pri OECD, njen namen pa je ugotoviti, ali so bili cilji uresničeni, in oblikovati priporočila za izboljšanje prihodnjih ukrepov.

Komisija ugotovitve in zaključke te naknadne ocene, skupaj s pripombami in nadaljnjimi ukrepi, sporoči Evropskemu parlamentu, Svetu in državam članicam. Na zahtevo držav članic *ali Evropskega parlamenta* se lahko o tej naknadni oceni tudi razpravlja. Rezultati prispevajo k pripravi prihodnjih programov in ukrepov ter dodeljevanju sredstev. Ta naknadna ocena in nadaljnji ukrepi se objavijo.

Komisija v proces ocenjevanja financiranja Unije, ki se zagotavlja na podlagi te uredbe, v ustreznem obsegu vključi vse zadevne deležnike, tudi upravičenke, socialne partnerje, organizacije civilne družbe *ter regionalne* in lokalne organe, pri čemer si lahko, kadar je to primerno, prizadeva za skupna ocenjevanja z državami članicami in drugimi partnerji, v tesnem sodelovanju z upravičenkami.

POGLAVJE VI

Končne določbe

Člen 26

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov *iz členov 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21 in 24* je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 18 se prenese na Komisijo za obdobje *štirih let, začeni od sedmega dne po* datumu začetka veljavnosti te uredbe. *Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem štiriletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.*
3. Prenos pooblastila iz člena 18 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 18, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku *dveh mesecev* od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako

Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za *dva meseca*.

Člen 27

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 27a

Parlamentarni nadzor

1. *Evropski parlament in Komisija vodita reden dialog, da bi zagotovila parlamentarni nadzor in pregled nad instrumentom. Ta dialog poteka v okviru obstoječega geopolitičnega dialoga na visoki ravni o izvajanju instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III), da se zagotovi skladnost med obema instrumentoma. Z njim se omogoči izmenjavo mnenj z Evropskim parlamentom o napredku pri izvajanju instrumenta in programov reform. Dialog poteka vsaj trikrat letno ob primernih trenutkih v ciklu izvajanja. Komisija pred vsakim dialogom Parlamentu predloži:*
 - (a) *informacije o stanju napredka pri izvajanju instrumenta, zlasti programov reform ter s tem povezanih naložb in reform, ter okvirnih sporazumov;*
 - (b) *programe reform, njihovo oceno, ki jo izvede Komisija, in morebitne spremembe programov reform;*
 - (c) *stanje pri doseganju zadevnih mejnikov in ciljev;*
 - (d) *informacije o zadržanju in začasni ustavitvi plačil ter zmanjšanju in prerazporeditvi sredstev, vključno z vsemi predstavljenimi opažanji in popravnimi ukrepi, ki jih sprejmejo upravičenke za zagotovitev zadovoljivega izpolnjevanja mejnikov in ciljev;*
 - (e) *oceno dopolnjevanja med IPA III in instrumentom za vsak ukrep;*
 - (f) *najnovejše podrobno finančno načrtovanje in vse druge povezane dokumente instrumenta in IPA III, da se omogoči skladen pregled obeh instrumentov za upravičenke;*
 - (g) *glavnih ugotovitev dejavnosti spremljanja, opredeljenih v tej uredbi, vključno z letnim poročilom iz člena 24;*
 - (h) *katere koli druge ustrezne informacije in dokumentacijo v zvezi z izvajanjem instrumenta.*
2. *Evropski parlament lahko v zvezi z zadevami iz odstavka 1 izrazi svoje mnenje v resolucijah.*
3. *Komisija upošteva vse elemente, ki izhajajo iz stališč, izraženih v rednem dialogu o podnebj, vključno z upoštevnimi resolucijami Evropskega parlamenta.*
4. *Preglednica kazalnikov iz člena 24a je lahko podlaga za dialog.*

Člen 28

Informiranje, komuniciranje in obveščanje javnosti

1. Komisija in *delegacije Evropske unije v državah upravičenkah* sodelujejo v dejavnostih komuniciranja, da zagotovijo prepoznavnost financiranja Unije za finančno podporo, predvideno v programih reform, med drugim prek skupnih dejavnosti komuniciranja z upravičenkami. Komisija zagotovi, da se podpora v okviru instrumenta sporoči in potrdi z izjavo o financiranju. ***Za ukrepe, ki se financirajo iz instrumenta, veljajo zahteve iz priložnika o komunikaciji in prepoznavnosti pri zunanjem delovanju EU. Komisija za vsako upravičenko sprejme smernice za projekte, ki jih financira Unija in se nanašajo na ukrepe glede prepoznavnosti in komuniciranja.***
2. Prejemniki sredstev Unije, ***zlasti vladne in druge javne institucije***, z zagotavljanjem skladnih, učinkovitih in sorazmernih informacij različnim ciljnim skupinam, tudi medijem in javnosti, ***dejavno in pregledno*** navedejo izvor in zagotovijo prepoznavnost sredstev Unije, tudi tako, da po potrebi na vidnem mestu prikažejo emblem Unije in ustrezno izjavo o financiranju z napisom „Financira Evropska unija“, zlasti pri promoviranju ukrepov in njihovih rezultatov.
- 2a. ***Prihodnji dostop prejemnikov do financiranja Unije je pogojen z izpolnjevanjem meril prepoznavnosti iz odstavka 2.***
3. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi z instrumentom, ukrepi, izvedenimi na podlagi instrumenta, in doseženimi rezultati. Finančna sredstva, dodeljena instrumentu, prispevajo tudi h korporativnemu komuniciranju o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so povezane s cilji iz člena 3. ***Komisija sprejme ukrepe za okrepitev strateškega komuniciranja in javne diplomacije za obveščanje o vrednotah Unije in poudarjanje dodane vrednosti podpore, ki jo nudi Unija.***
- 3a. ***Informiranje, komuniciranje in obveščanje javnosti se zagotovi v dostopni obliki v skladu s členom 9 Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov in z usklajeno zakonodajo Unije, zlasti Direktivo 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta¹.***

Člen 29

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

¹ ***Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70).***

V Bruslju,

*Za Evropski parlament
predsednica*

*Za Svet
predsednik/predsednica*

PRILOGA

Metodologija za dodeljevanje skupnih sredstev posameznim upravičenkam

Dodelitev sredstev za posamezno upravičenko se izračuna po naslednjem postopku na podlagi podatkov za referenčno leto:

prvi korak: določitev ključa za dodelitev, ki temelji na prebivalstvu, na podlagi razmerja med prebivalstvom upravičenke in celotnim prebivalstvom regije Zahodnega Balkana;

drugi korak: določitev ključa za dodelitev, ki temelji na BDP, na podlagi razmerja med povprečnim BDP na prebivalca za regijo Zahodnega Balkana in BDP na prebivalca zadevne upravičenke, deljenega z vsoto šestih deležev;

tretji korak: kombinacija uteži v odstotkih vsake države za prebivalstvo iz prvega koraka in BDP na prebivalca iz drugega koraka, pri čemer se uporabi utežni faktor 60 % za prebivalstvo in 40 % za BDP na prebivalca.